

Bělohradské listy

Časopis Bělohradu a okolí

Vydáno 23. 3. 2007 • Ročník VII • Cena 14,- Kč

2 /2007

Objektivem
Bělohradských listů

**BĚLOHRADSKÉ
LISTY 2/2007**

Časopis Bělohradu a okolí

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON**
(JIŘÍ SEHNAL)
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ,
MŮ INFORMUJE**
- 6 **JAK OLDŘICH NOVÝ SLAVIL
V BĚLOHRADĚ OSVOBOZENÍ**
(JIŘÍ BENEŠ)
- 7 **STALETÍ NAD VŘESNÍKEM**
3. ČÁST
(ANTONIE VANIŠOVÁ)
- 8-9 **BĚLOHRADSKÉ HÁJENKY
HÁJENKA V DOBĚ**
(EDUARD ČELIŠ)
- 10-11 **SLAVÍME SE ZDEŇKEM
PRCHALEM**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 12-13 **HISTORIE BĚLOHRADSKÉHO SOKOLA**
4. ČÁST
(HANA FRIEDRICHOVÁ)
- 14 **FRANTIŠEK D. SKOŘEPA
DRAČE BŮBY**
(PAVEL ŠUBR)
- 15 **KLETBA SVATÉHO JANA**
(JOSEF ŠPŮR)
- 16-17 **POHÁDKA O HONZOVI ANEB...**
(JAROSLAV KUGLER)
- 18 **Z DOPIŠŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI - ZAJÍMAVOSTI**
- 20 **HOKEJISTA VAŠEK JANÁK**
(EDUARD ČELIŠ, JIŘÍ SEHNAL)
- 21 **NOVÁ TENISOVÁ HALA**
- 22 **PŘÍBĚH SNĚHEM ZAVATÝ**
(ZDENĚK PRCHAL)
- 23 **MALÁ GALERIE BĚLOHRADSKÝCH
LISTŮ
HUDEBNÍK JAN MALÁT**
(ZDENĚK PRCHAL)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STR. 1 - ALENA FLÉGLOVÁ: VELIKONOCE V BRTVI

STR. 24 - VÁCLAV LEJDAR: V BAŽANTNICI

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ VYJDE
25. 5. 2007****Bělohradské listy**

Vydává Město Lázně Bělohrad

Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuhlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Hana Friedrichová, Svatopluk Hrnčíř, Josef ŠpŮr, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová, Ing. Lenka Víchárová.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: Město Lázně Bělohrad

Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon: 493 792 208, Fax: 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,

Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

BŘEZEN

Slovo, které jazykozpytce rozdělují do dvou nesmiřitelných táborů.

Jedni tvrdí, že je odvozeno od slova „březí“, kdy ovce a kozy bývají březí a kdy se rodí mláďata, druzí pak od slova „bříza“, která v tom čase začíná rašit a dává mizu. „Březňák“ byl kdysi druh piva, říkalo se mu také pivo marcovní, neboť se vařilo v březnu, v kteréžto době probíhalo klíčení ječmene a chemické procesy, jež toto klíčení provázely.

Výraz „březnové pivo“ jako označení pro nejlepší pivo, je do dneška běžný a původně toto pivo vyráběly ženy. Je to nápoj, který je na severu Evropy náhradou za starodávný rituální nápoj nesmrtnosti. Nevím, jak na severu Evropy, ale u nás není pouhou náhradou, ale naopak - často je přímo elixírem života, což potvrzují i seriózní statistiky. Ročně se 160 litry na osobu máme nejvyšší spotřebu piva na světě...! Inu, pivo prostě k české kultuře neodmyslitelně patří.

A když už je (nebo byl) březem měsícem několika významných dnů, měl by být také „měsícem piva“. Bohužel nikdy nebyl a není, a těžko odhadnout, bude-li kdy.

Blahé paměti jsme 8. března slavili MDŽ neboli Mezinárodní den žen. Škoda jen toho minulého času - míněno mluvnicky. Tento komunisty zprofanovaný den jsme zrušili, přestože je to den velmi starý a s komunismem má pramálo společného. Vznikl v Kodani v roce 1910 jako svátek žen, den solidarity v boji za mír a rovnoprávnost. Je pravda, že později to u nás byl spíš svátek mužů, neb ženy si oslav příliš neužily; už před čtvrtou musely ze zaměstnání utíkat do školky pro děti, do samošky na nákup, domů uvařit večeři, vyprat, vyžehlit, atakdále, zatímco muži se dlouho do noci okázale a legálně ožírali a užívali si s těmi, co na pracovišti, v restauraci či v kulturním domě zůstaly - se svobodnými a bez závazků (kromě těch socialistických).

Tradice MDŽ se neměla rušit. Měla se zrušit komunistická strana, ale svátek žen se měl zachovat. Ba co víc: měl by být svátkem velmi významným, protože naše ženy, manželky, maminky a babičky by si to zasloužily. Ale nejen ten svátek, ale i postavení ženy v naší společnosti, které stále ještě kulhá za společností vyspělých států. A nemusíme chodit tak daleko; když jsem před necelým půl rokem pročítal výsledky komunálních voleb našeho okresu, překvapila mě skutečnost, že jsme na celém okrese kromě dvou nebo tří malých obcí jediným místem, kde se do zastupitelstva nedostala jediná žena. Přitom právě ženy by do komunální politiky mohly přinést leccos nového; a sice, kousíček svého srdce, a dosud nedocenený pohled ženy-matky. Nad stránkami novin jsem si uvědomil, že jinde tohleto už konečně pochopili.

Březen také býval měsícem knihy. Kniha. Také rodu ženského. Potřebujeme ji, občas něco přečteme, něco se dozvíme, kniha nás přivede na jiné myšlenky, pobaví nás, pofouká bolístku, pohladí na duši, někdy rozesměje, jindy rozesmutní. Knize však zvoní hrana; na její místo na slunci se dravě dere internet. Ono to také líp zní: měsíc internetu. Zanedlouho budou knížky jen na internetu a jejich dostupnost bude široká a levnější. Přesto se asi více číst nebude. Protože až ta doba přijde, tak díky postupnému úpadku českého jazyka málokdo z dnešní generace prvňáčků bude rozumět tomu, co se v knihách psávalo. Slova domov, vlast či vlastenectví jim jen těžko bude někdo vysvětlovat. Cestička k domovu jim nic neřekne, neboť ze dvou podstatných jmen pochopí jen jedno - to první. Protože tím druhým bude Evropa.

Nedávno jsem si znovu přečetl knížku Zapadlí vlastenci. A jen tak mě napadlo, zkusmo se zeptat dvou náhodných středoškoláků, co znamená slovo preceptor.

„Něco u auta?“ vykulil na mě oči první.

„Něco od počítače?“ utrousil druhý, aniž by odhlédl od displeje svého mobilu.

Je však jeden den, který není ani svátkem ani významným dnem naší státnosti či historie. Je to 19. březen. Toho dne má svátek Josef. Prastaré jméno hebrejského původu, jehož prvním nositelem byl potomek Davidův, tesař v Nazaretě, pěstoun Ježíšův. Přestože nechci s dogmatem neposkvrněného početí polemizovat, domnívám se, že to byl jeho otec. Ale ať už došlo k početí jakkoliv, muselo to být někdy kolem 19. března, neboť o devět měsíců na to, v prosinci, se Ježíš narodil.

Jo, a abych nezapomněl: 21. března k nám každoročně přilétají špačci...!

Zeptali jsme se za Vás

KAŽDÝ, KDO ODEBÍRÁ PODZEMNÍ NEBO POVRCHOVOU VODU NEBO KDO DO TĚCHTO VOD VYPOUŠTÍ ODPADNÍ VODU, MUSÍ MÍT POVOLENÍ VODOPRÁVNÍHO ÚŘADU

UŽÍVÁTE VODU NAPŘÍKLAD JAKO:

- ▶ **fyzická osoba** - odběr vody k zalévání zahrádky či k napájení drobného zvířectva, vypouštění odpadní vody z domovní čistírny odpadních vod?
- ▶ **živnostník** - odběr vody pro zahradnictví, vypouštění předčištěných odpadních vod z technologií, myček aut, penzionů, malých čistíren odpadních vod?
- ▶ **zemědělec** - odběr vody k zavlažování či k napájení zvířat?
- ▶ **rybníkář** - odběr vody pro napouštění rybníků, sádek, líhní, vodních nádrží?
- ▶ **provozovatel veřejného koupaliště** - odběr či vypouštění vody?
- ▶ **provozovatel lyžařského areálu** - odběr vody k výrobě sněhu vodními děly?

K takovému nakládání s vodami musíte mít platné povolení vodoprávního úřadu.

Povolení není třeba, pokud se k odběru povrchové vody nevyužívá technické zařízení. Povolení není nutné ani tehdy, pokud je voda dodávána nebo odváděna jinou osobou (vodárenskou či kanalizační společností, obcí apod.)

Ten, kdo odebírá povrchovou nebo podzemní vodu nebo kdo do těchto vod vypouští odpadní vodu bez příslušného povolení, vystavuje se **pokutě**, která může činit:

- ▶ u fyzické osoby až 50 000 Kč
- ▶ u právnické osoby nebo fyzické osoby podnikající až 10 000 000 Kč

Ke dni 1. ledna 2008 zanikne platnost těch povolení k odběru povrchových nebo podzemních vod, která byla vydána a nabyla právní moci do 31. prosince 2001.

Povolení vydaná po 1. lednu 2002 platí i nadále.

Povolení k odběru podzemní vody ze zdroje určeného pro individuální zásobování jednotlivé domácnosti pitnou vodou nezanikají.

Pokud si nejste jisti, kontaktujte vodoprávní úřad na vašem obecním úřadu nebo volejte bezplatně linku **infolinka 800 101 197**
www.zanikpovoleni.cz

K výše uvedené vyhlášce připravila redakce BL několik otázek, které měly našim čtenářům pomoci k orientaci v této problematice. Otázky byly zaslány na Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor životního prostředí, kde nám byla slíbena odpověď. Čeho jsme se dočkali, si může čtenář přecišt.

Úředníci kraje vůbec neradi odpovídají na dotazy. Redakce se 1. prosince 2006 doporučeným dopisem dotazovala na odboru dopravy krajského úřadu, kdy dojde k opravě silnice II. třídy z L. Bělohradu na Miletín. Odpověď nepřišla do dnešního dne žádná.

Zaslané otázky:

- ▶ **Povolení k odběru pitné a užitkové vody, vypouštění odpadních vod - kde ho získám, do kdy, na jakém formuláři a kdo mně poradí se získáním informací k čerpání a vypouštění vody?**
- ▶ **Musím žádat o povolení k odběru vody ze studně zbudované před r. 1955, když jsem dodnes žádné povolení neměl?**
- ▶ **Používám vodu z vlastní studně, budu platit nějaký poplatek?**
- ▶ **Mám v domě dva oddělené vodní okruhy - vodu pitnou z veřejné sítě a vodu užitkovou ze studně, jak to bude s placením vodného a stočného?**
- ▶ **Když odpad ze septiku končí v řece, hrozí pokuta, i když není v té části obce kanalizace?**
Prosím, pokud cítíte potřebu upřesnit další věci, klidně tak učiňte. Děkuji předem za odpovědi. Za redakční radu BL Ladislav Stuchlík

Odpověď:

Pane Stuchlík, daná problematika je mediálními prostředky v současné době poměrně nepřesně prezentována a do jisté míry vzbuzuje neopodstatněnou paniku. Pro Vaši rychlou orientaci v dané oblasti doporučuji Ministerstvem zemědělství zřízené internetové stránky, kde je záležitost přesně popsána. Předpokládám, že na všechny Vaše otázky naleznete odpověď - www.zanikpovoleni.cz. Na těchto stránkách je uvedeno i tel. číslo, kde Vám operátorka poskytne podrobné informace.

V úctě Ing. Zdeněk Štorek, odbor životního prostředí a zemědělství, Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Jak je to s připojením na nově vybudovanou (nebo budovanou v r. 2007) kanalizaci v Lázních Bělohradě?

Město poslalo všem, kterých se tato akce týká, následující dopis a byla předána dokumentace. Podobně se bude postupovat i v budoucnu.

Výzva k provedení „kolaudace“

1) V příloze vám předáváme dokumentaci ke kanalizační přípojce od dodavatele stavby a tiskopis „Žádost o vydání kolaudačního souhlasu“.

2) Vaše kanalizační přípojka, na kterou bylo vydáno stavební povolení č. ..., bude uvedena do provozu po předání příslušné dokumentace na Stavební úřad Lázně Bělohrad a po vydání kolaudačního souhlasu.

3) **Na stavbu musí být vydán kolaudační souhlas podle ustanovení § 122 zákona č. 183/2006 Sb., nejpozději do konce června letošního roku.**

4) V případě, že vám dodavatelská firma podle vaší objednávky zřídila pouze část přípojky, musíte její dokončení plánovat nejpozději do jarních měsíců roku 2007, abyste splnili termín uvedený v bodě 3).

5) Budete-li provádět část přípojky svépomocí, nechte provést kontrolu dokončeného díla před záhozem rýhy odbornému pracovníkovi VOS a.s. Jičín (nejlépe Ing. Barešovi, tel. 606 649 019), který písemně potvrdí kvalitu a těsnost hotového díla. Trasu přípojky zrealizované svépomocí po vašem pozemku zakreslete do plánu a doplňte hlavními kótami.

6) **Připomínáme, že vyčerpání stávajícího septiku nebo žumpy provede VOS Jičín a.s. zdarma. Všechny septiky, žumpy nebo domácí čistírny musí být vyraženy a do stoky budou privádně nepředčištěné splašky.**

7) Proveďte kontrolu údajů o stavebníkovi v předloženém tiskopisu „Žádost o vydání kolaudačního souhlasu“ a pokud objevíte chybu, oznamte ji slečně Šubrtové, investiční referentce Města Lázně Bělohrad. Tiskopis doplňte podle svého uvážení a předejte jej s ostatními přílohami Stavebnímu úřadu Lázně Bělohrad prostřednictvím podatelny.

VOS a.s. Jičín připravuje velmi rozsáhlou akci nazvanou Čistá Cidlina. S ohledem na to, že se práce týká odkanalizování několika obcí a měst, je činnost velmi náročná na přípravu. Dokončuje se projektová dokumentace, připravují se zadávací podmínky pro veřejnou soutěž na výběr dodavatele stavby a pokud se nevyškrtou žádné nepředvídané překážky, mohla by být práce zahájena na konci letošního léta.

V našem městě bude Čistá Cidlina navazovat na stoky, které byly dokončeny v Prostřední Nové Vsi. Bude připojena větev vedoucí podél Javoroky v Horní Nové Vsi a následně propojení mezi obytnou Jiskra a ulicí Leontiny Mašínové.

Další práce bude prováděna pro odkanalizování obce Lány.

Jiří Bičíš, místostarosta

••• Starosta odpovídá

V textu hodnocení své práce za poslední volební období jste se zmínil o tom, že obč. sdružení Bílý Hrad svým informováním centrálních institucí zabránilo přidělení dotací na stavbu silniční přeložky. To je velmi zajímavý fakt, jehož přesně doložené podrobnosti si jistě s velkou chutí přečtu nejen já, ale většina čtenářů BL.

Bohužel v textu tohoto dotazu dochází ke značnému zkrácení toho, co jsem napsal v hodnocení minulého volebního období v listopadovém vydání BL. Čtenář si může dohledat, že jsem uvedl: „...Výstavbu obchvatu se ale občanskému sdružení Bílý Hrad podařilo pozastavit a navíc zasláním dopisů o nesouhlasu občanů Lázní Bělohradu se stavbou obchvatu na různé instituce (včetně např. prezidenta republiky a hejtmana) i zvíkat snahu těchto institucí o podporu výstavby obchvatu našeho města.“ Myslím, že je velký rozdíl v tom, co jsem napsal já a co zkráceně uvedl ve svém dotazu tazatel p. Mgr. Tomáš Fassati. Nikdy a nikde jsem nepsal, že Bílý Hrad zabránil přidělení dotací, o které navíc nebylo možné žádat, protože není zpracována projektová dokumentace obchvatu. Výstavbu obchvatu Bělohradu výrazně podporovalo např. vedení Královéhradeckého kraje, ale po obdržení dopisu a petice od občanského sdružení Bílý Hrad tato iniciativa ustala. Svědčí o tom např. slova náměstka ředitele Správy a údržby silnic Královéhradeckého kraje (investor stavby obchvatu) Ing. Ferdinanda Křišťana, který při jednom jednání o obchvatu Bělohradu řekl. „Ve městech, kde lidé nesouhlasí s výstavbou obchvatu, nepůjdeme do rizika, že výstavbu obchvatu rozpracujeme a občanské iniciativy pak zabrání jeho dokončení. Budeme připravovat výstavbu obchvatů tam, kde je na tom všeobecný zájem.“ S podobným názorem jsem se v poslední době setkal při jednání o obchvatu Bělohradu častěji. Také jsem si již zvykl na šíření dezinformací ze strany občanského sdružení Bílý Hrad.

V denním tisku jsem se dočetl, že ve většině měst Královéhradeckého kraje došlo v posledních letech k výraznému poklesu počtu obyvatel. Jak je na tom v tomto srovnání Bělohrad? Klesá také u nás počet obyvatel?

Ano, také v Lázních Bělohradě dochází k mírnému poklesu počtu obyvatel. V roce 1990 mělo trvalý pobyt v našem městě 3831 obyvatel, v prosinci 2006 zde žilo 3763 obyvatel. Pro zajímavost uvedu i údaje o jednotlivých částech města: Brtev: 158 obyvatel v roce 1990, 141 v roce 2006, Dolní Javoří: 14 - 13, Dolní Nová Ves: 332 - 331, Horní Nová Ves: 620 - 588, Hřídalec: 91 - 101, Lány: 202 - 182, Lázně Bělohrad: 2050 - 2060, Prostřední Nová Ves: 349 - 333, Uhlíře: 15 - 14.

Neuvažuje zastupitelstvo města o prodeji obecních bytů? Město prý vlastní cca 120 bytů a při ceně cca 200 tisíc za jeden by mohlo získat zhruba 25 milionů Kč.

Možností rozprodeje obecních bytů se zabývala ještě minulá rada města se závěrem, že byty nebudeme rozprodávat. Současná právní úprava nám umožňuje meziročně zvyšovat nájemné v obecních bytech o téměř 20 % a po roce 2010 stanovit nájemné dohodou. Chtěli bychom této možnosti maximálně využít a dostat se s vyšší nájemného na úroveň tržního nájemného. Potom bude možné do bytů více investovat a mít z pronájmu bytů zisk. Některé byty (postavené se státní dotací, v DPS) ani prodat nemůžeme. Prodat chceme pouze objekty, které vyžadují celkovou rekonstrukci, a ta by byla pro město dlouhodobě ztrátová. Jde o bývalou školu v Uhlířích a dům č.p. 196 na Jiráskově náměstí.

Připravujete nějaké řešení společných antén na přechod na digitální vysílání?

Podle mých laických informací bude zbytečné budovat pro digitální vysílání společné antény nebo převaděče. Signál pro digitální vysílání by měl být dostatečně silný a měl by být pro naši lokalitu od příštího roku šířen z Černé hory nebo z Ještědu.

V minulém čísle BL jste psal o přírodních památkách. Patří do přírodní památky Byšičky také kostelík sv. Petra a Pavla?

Dříve bylo pod návrším označení přírodní památky, ale už tam není.

Kostelík sv. Petra a Pavla nepatří do přírodní památky Byšičky. Je ale kulturní památkou. Hranice přírodní památky Byšičky jde od rybníku Hluboký, který je součástí přírodní památky, podél lesa a rybníku Skalák směrem k rybníku pod Byšičkami. Ten ale není součástí přírodní památky, neboť její hranice kopíruje i dále hranice lesa a poté pokračuje podél cesty k hájence a potom dále podél lesa k rybníkům Bahník a Zákopský. Paradoxem je, že v terénu bylo dlouho označení přírodní památky už na asfaltové cestě pod kostelíkem směrem od Nového Dvora. Na tuto nesrovnalost jsem upozornil v červenci loňského roku písemně odbor životního prostředí KÚ. Odpověď jsem nedostal, ale označení přírodní památky bylo přemístěno k hájence.

••• Zastupitelstvo města informuje

Další veřejné zasedání zastupitelstva města se uskutečnilo ve středu **7. března v aule Základní školy K. V. Raise**. Po kontrole usnesení z posledního zasedání ZM a zprávě z jednání rady města se zastupitelé zabývali koupí, směnou a prodejem nemovitostí. Poté schválili rozpočtová opatření č. 6/2006 a č. 1/2007 (diskuse proběhla u finančního příspěvku Tělovýchovné jednotě Lázně Bělohrad) a odsouhlasili vstup Města Lázně Bělohrad do Svazu měst a obcí České republiky. Dále schválili ing. Jiřího Ulvera jako zástupce města na valnou hromadu Vodohospodářské a obchodní společnosti, a.s. Jičín, náhradníkem byl zvolen ing. Jaroslav Jirásko. Projednán a schválen byl též návrh zadání změny č. 2 územního plánu města, kde se rozvinula diskuse především kolem řešení jižní části obchvatu města. Tato záležitost bude posouzena v rámci ekonomicko-technického posouzení přeložek silnic II/284 a II/501. Zastupitelé schválili také investiční výhled na roky 2008 až 2012, prodej 3 ks akcií ZEPO Bělohrad a.s., připojení se k petici proti diskriminaci obyvatel venkova, rozhodnutí o přidělení veřejné zakázky na stavebně-historický průzkum zámku, podání žádosti o dotaci ze SFDI na rekonstrukci chodníku v ulici T. G. Masaryka a uložili kontrolnímu výboru provést kontrolu výběru poplatků za lázeňský a rekreační pobyt a z ubytovací kapacity.

Jak Oldřich Nový slavil v Bělohradě osvobození

... vzpomíná Jiří Beneš z Horní Nové Vsi

Lázně Bělohrad navštívilo již mnoho významných lidí. Málokdo však ví, že tím stálým a pravidelným návštěvníkem byl i herec Oldřich Nový.

Příběh začíná právě v době druhé světové války, kdy byla automobilová doprava zcela ochromena (neboť veškerý benzin spotřebovala válečná mašinerie wehrmachtu) a dopravu tedy nejčastěji zařizovala železnice nebo (dnes už dávno nepoužívané) koňské potahy. V té době jsem z nádraží vozil materiál do Glaspapírny Osvalda Lelka a právě při té příležitosti Osvald zorganizoval vyjíždky na saních. Kromě rodiny Lelkovi s námi na šlitáž (jízda na saních tažených koňmi) jezdila i mladá dívka – dcera Oldřicha Nového. Její matka – židovka – byla internována v koncentračním táboře Terezín. V té době, kdy každý znal tragický osud rodiny Vojtíškovy nebo Václava Imlaufa, který měl obchod a pekařství mezi Horní a Prostřední Novou Vsí (za války pomohl několika židům trochou potravin a následně byl deportován do koncentračního tábora), bylo Osvaldovo počínání velice odvážné a patřilo se před ním hluboce smeknout. Doba byla hrozná, nikdo nevěděl, co bude zítra. Ale Oldřich Nový do Bělohradu zatím stále pilně jezdil, někdy také přespával na Lelkově chalupě, která se nachází „V Lukách“ mezi obcemi Vřesník a Bezník a kde potají schovával svoji mladičkou dceru. Nakonec díky loajalitě bělohradských občanů vše dobře dopadlo, ale Osvalda Lelka místo toho, aby mu na klop jeho kabátu připnuli metál za jeho statečné počínání, poslali po roce 1948 na půl roku do kriminálu.

Osvald Lelek vždycky fandil Oldřichu Novému, a proto, když v Hořicích promítali jeho film, hned jsme tam zajeli.

Vždycky před promítáním pro všechny pečlivě zajistil vstupenky (dokonce i místo pro koně v hostinci u Lenečků). Filmy Kristián, Dívka v modrém, Eva tropí hlouposti, Roztomilý člověk a mnoho dalších snímků s Oldřichem Novým častokrát způsobovalo, že kino doslova praskalo ve švech, a to i v době, kdy Goebelsova válečná propaganda předváděla ve všech kinosálech republiky postup fašistických vojsk a v druhé polovině války ústup do předem připravených výhodnějších pozic.

Zimní vyjíždky stále pokračovaly a rodina Lelkova se spojila i s nákladními saněmi. Každou neděli nebo když jsme jeli do Hořic (tam jsme jezdili velice často), jsem si půjčoval parádní, dosti prostorné a bohatě vypořstrované saně od Jarky Čeřovského. Jedno nedělní odpoledne do saní nastoupil s celou Lelkovou rodinou Oldřich Nový i s dcerkou. Za zvuku rolniček naše veselá jízda dorazila nad Hořice. Od Křížku až na horní konec hořického náměstí se silnice prudce svažuje. Bylo třeba hodně brzdit a to si tentokrát vzala za úkol paní Lelková. Brzda u saní je železná vidlice zavěšená na háčku. Při jízdě z kopce se vidlice uvolní a brzdař vahou svého těla působí na vidličku a brzdění je dokonalé. Kousičky sněhu, které odletovaly od vidličky, dopadaly i na sukýnku paní Lelkové a nepříjemně studily. Paní Lelková navíc prokázala svoji zručnost a smysl pro legraci: když jsme přijeli na rovinku ke Klečkovu, dokázala při brzdění na saních i vyfotografovat svého muže. Od Klečkova jsme projeli Doubravou, kolem statku Jeníkov do Miletína. Naše zimní idylka končila v Lázeňské ulici před Lelkovým domem.

Čas rychle ubíhal a Bělohrad mohl slavit osvobození. Slavnost byla zahájena průvodem, který se řadil v prostoru lázní, které tenkrát nebyly v provozu. Průvod byl zahájen za účasti bělohradských korporací a hudby Jindřicha Hrnčře, který nám hrál pěkně do pochodu. V čele jela selská jízda, kterou vedl Honza Munzar. Před Lelkovým domem v kruhu rodiny Lelkových na nás mával Oldřich Nový. Shromáždění se symbolicky konalo v prostoru před Fričovým muzeem, u sochy K. V. Raise a pod korunou lípy, kterou na paměť pětistého výročí upálení Mistra Jana Husa zasadili tři čeští vlastenci: J. Pech, B. Hrnčír a J. Beneš.

Večer pokračovala slavnost v zámeckém parku. Na terase, za balustrádou, bylo provizorní podium. Moderátorem slavnosti byl Standa Haman, tenkrát student gymnazia. Rozhlas měl na starost pan Čejka. Herec Nový bělohradským občanům přečetl zdravici, kterou si sám napsal. Nakonec, když předtím s panem Čejkou na sebe mrkli, nám zazpíval píseň Jen pro ten dnešní den. Když byl asi v polovině, svým elegantním krokem, jenom jemu vlastním, mávaje nám, odešel. Byl to vlastně první playback, který jsme tenkrát mohli vidět. Píseň totiž potom doznívala z gramofonové desky.

Večer pak pokračoval na tanečním parketě, kde blondatý dlouhán Trdlica předváděl tanec nám poněkud zvláštní a nevídaný, neboť my jsme se naučili od tanečního mistra Maliny jenom polku, valčík nebo mazurku.

Dalším a vlastně posledním pamětníkem těchto zimních zájezdů je jedno z Lelkových dětí, paní Ciupová.

Staletí nad Vřesníkem

... dokončení

Druhá světová válka poznamenala Vřesník těžkými ranami: rozsudkem stanného práva byl popraven v Pardubicích Bedřich Groh ze Vřesníku ve věku pouhých 34 let. Roku 1944 zatkl gestapo v obci rolníka Josefa Nálevku a hostinského Oldřicha Feixe. Oba byli deportováni do Terezína, kde Nálevka zemřel na skvrnitý tyfus. Ve dnech pražského povstání byl vytvořen partyzánský oddíl, kterému velel poručík Antonín Pospíšil, řídící učitel ze Vřesníku. Padl v těžkém boji s Němci 7. května 1945 pod Chroustovem spolu s Emilem Plecháčem z Bukoviny.

V dramatické historii obce nechyběly ani požáry. 26. června 1888 vzplanul do černé půlnoci vřesnický mlýn a oheň se děsivě rozšířil na dalších šest stavení, většinou starých dřevěných domků, krytých došky. Velké požáry se rozhořely v roce 1890 a 1930.

Vřesničtí obyvatelé byli vždy stateční a přes všechny životní trampoty a svízele se rádi bavili. Zdejší zábavy byly odedávna pověstné sousedskou svorností a upřímným veselím.

„Sedlák roztácel s podruhyňní nebo baráčnickí, čeledín nebo domkář prováдел selky a chalupnice a tak jako voda uplynula pěkná noc a ráno vyprovázela muzika rozjařené tanečnický z hospody domů.“

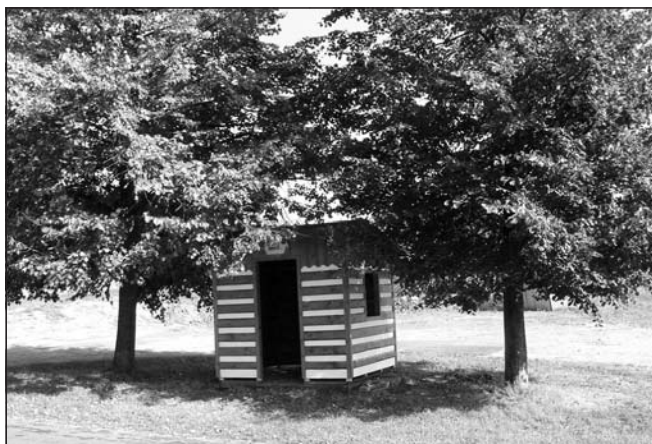
Divadlo se hrálo na Vřesníku s přestávkami už od r. 1879. Lešetínský kovář, provedený roku 1925 přímo na vřesnické návsi, byl prvním divadelním představením v přírodě na Hořicku. Pak už se hrálo na stálé scéně u lesa Skalek. Vřesničtí ochotníci sehráli s nadšením nejen činohry, ale pustili se odvážně i do operety a baletu.

Mezi Vřesníkem a Bukovinou, vlevo od silnice k Pecce, je Hrádek, nejzachovalejší tvrziště na Hořicku. Má podobu kruhu, odděleného příkopem od planiny. Podle pověsti je na

Silnice k Pecce

Hrádku ukrytý poklad, který se otevírá na Velký pátek. Chodil ho tam koncem 19. století každoročně s motykou hledat vřesnický baráčnick Andrle.. Poklad nenašel, zato měl velké nepříjemnosti, že rozkopává zaseté obilí. Opodál, na severní straně kolem Pechova háje, stávala zřejmě ves Bělušice, zaniklá v husitských válkách. Potvrzuje to středověká vyzděná studna a pod ní bývalá nádrž, napájená samospádem. Na mokré louce

Čekárna

k silnici je konstrukce hafované cesty ze čtyřnásobných dubových trámů a od tvrže ke vsi je přes potůček dlážděný brod. Po lese se nacházejí opracované pískovcové kameny jako doklad bývalé stavební činnosti.

V okolí Dubovce je zajímavá geologická lokalita křídového útvaru, Fričova rokle. Bádal tu na začátku 20. stol. prof. Frič. Nalezly se zde vzácné zuhelnatělé otisky kapradin, borovice, sekvojí a eukalyptů.

Dnes žijí na Vřesníku svorně, bez sousedských sporů, pracovití lidé a o svou upravenou, spořádanou obec se dobře starají. Vybudovaný vnější okruh, kanalizace, vodovod, bezprašná návěs s chodníky, pečlivě upravený parčík s památkem padlých, požární nádrž - je čím se pochlubit.

Pozdní léto rozsvítí lesy okolo fialově rudým vřesem, nad ránem usedne rád do koruny borovice unavený měsíc. Ale i v zimě je tu krásně, když vánice roztočí sněhové víry a na vrchu, zahaleném bílou clonou, je jako na Větrné hůrce. Ať se obci s krásným jménem a bohatou historií daří i nadále!

Pomník padlým z 1. světové války

Hájěnka v Dobši

Hájěnka má čp. 8 a najdete ji 500 metrů severozápadně od Dobše.

Hraběcí rodině patřilo v tomto revíru 130 hektarů lesa. Les je převážně tvořen jehličnatým a listnatým porostem a sousedí s dalším hraběcím revírem na Byšičkách.

Posledním, kdo měl dobešský revír „v popisu práce“, byl Oldřich Rudolf z Dachov. „Hoši, já vám o hájence toho moc neřeknu. Jo, od 71. roku do 2002 patřila do mého polesí,“ říká nám pan Rudolf. „Víc ale určitě ví Zdeněk Hátle z Dobše. Ten má tuhle hájenku v malíku,“ směruje nás dachovský hajný na penzi.

Zdeněk Hátle

Zdeněk Hátle, bývalý agronom, traktorista, bezpečák Státních statků. Nedávný pětasedmdesátník, který na tenhle věk zdaleka nevypadá. Je nedělní podvečer a my sedíme v tmavé, ale útulné hospůdce U Fátorů v Červené Třemešné.

„Za první republiky byl v dobešský hájence nějaký Třepeš a po něm přišel Josef Popek, co pak byl na sousední hájence na Byšičkách. Popkovi měli u hájenky i malé hospodářství, dvě kravky. Já dobře znal jejich syna Vaška, chodili jsme spolu střílet flobertkou veverky...“

Za války šli Popkovi na Byšička a v Dobši měla německá firma Hubertus chovnou stanici pro zvěř. O koroptve, bažanty se staralo 5 adjunktů. Taky sem k nám do Císařského lesa, co byla i malá rozhledna,

chodili z Bělohradu mladí Němci - Hitlerjugend. Jednou jsme si vzali klacky a starýho souseda Špůra a pěkně jsme německým klukům nabančili, podruhé jich přišlo snad čtyřicet - a to jsme zase zdrhali my.

Znal jsem i hajného Františka Matátka, který sloužil jako jeden z prvních na Byšičkách. V Dobši byl na penzi, měl dobrých 150 kg, židli pod zadkem pěkně prohnutou a dokázal „udělat“ v dobešský hospodě i padesát piv za den.

Po válce byl z hájenky pouze byt. Žili tady Hyhlíkovi, co se pak odstěhovali na Paseka. Hájěnku spravoval včelmistr Lojza Fof. Měl až na 60 včelstev. A včelařství v hájence pokračuje i dnes, kdy má hájenku zpátky paní Hraběnkova. Ta ji pronajala Lesnímu závodu v Hradci Královém. Olda Lánský tady z Červené Třemešné ji má na starost.“

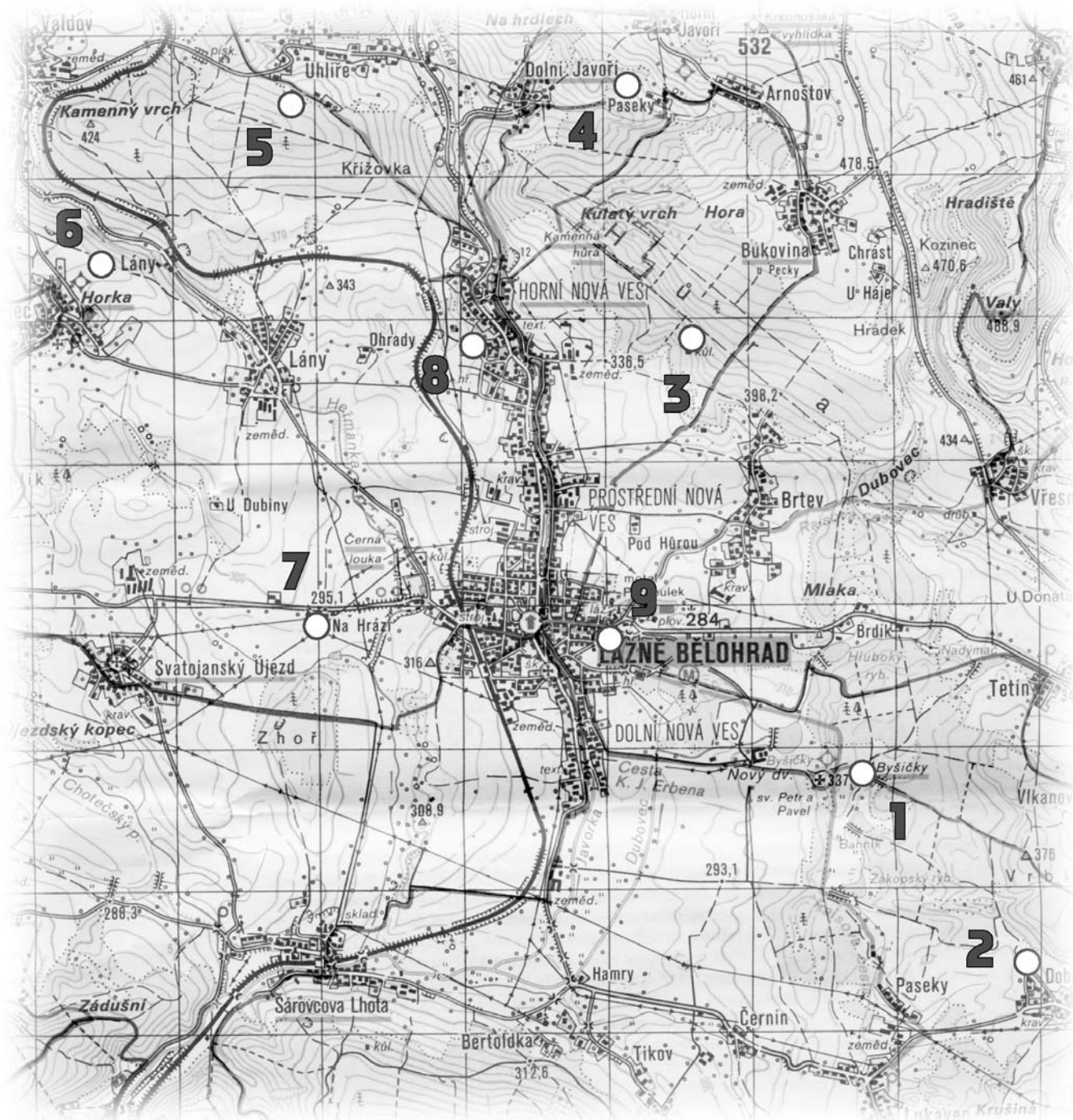
Moc fajn se vyprávělo U Fátorů o hájence v Dobši. A nejenom o ní. Pan Zdeněk Hátle je i dobrým muzikantem. Jeho křídlovka hrála s legendárním Jenčkem, kapelníkem Hrnčířem, učitelem hudby Hlavatým. Koncerty, tancovačky, funusy. Ptám se, jaký absolvoval nejdelší smuteční průvod.

„Z Bezníku na miletínský hřbitov. Hráli jsme tři písničky před chalupou nebožtíka a cestou třiadvacet pochoďů! Ale to je jiný povídání, to k hájencám nepatří.“

Vraťme se ještě ke předešlému prvnímu dílu o hájencích, kdy jsme psali u hájence na Byšičkách. Uvedli jsme, že hajným na Byšičkách byl Němec Rotmaier, což odpovídá. Před Rotmaierem vedl revír na Byšičkách další Němec Hollmann, který krátký čas sloužil na hájence v Dobši. Velice tvrdý, neústupný hajný, který dokázal vyhnat

Hájanky na bývalém bělohradském panství (1 - na Byšičkách, 2 - Dobeš, 3 - Hůra (Lacinova), 4 - Na Pasekách, 5 - Uhlíře (dnešní Svobodova), 6 - Horní Láň, 7 - Na Hrázi (za Korytkovkou), 8 - Fortovna (H. N. Ves), 9 - dnešní Karluška

z lesa i spisovatelku Leontinu Mašínovou a její známou Fanyňku Pilařovou.

O celé záležitosti se brzy dozvěděla dcera hraběnky-komtesa, která se přátelila s Mašínovou. Nadlesní Bechtoldt důrazně vyčínil hajnému Hollmannovi a dokonce mu nařídil, jak dlouze a po jakou dobu se má klanět, až přijde s omluvou za Mašínovou...

Některí hajní byli k lidem přicházejícím do lesa sbírat drobné dříví velice tvrdí, nesmlouvaví. Dokonce se traduje, že hajný zapálil babce na zádech nůši s chrastím, roštím.

Slavíme se Zdeňkem Prchalem

Kdo jede z Bělohradu do Hořic, musí si v obci Černín povšimnout nádherně upravené zahrádky, která kvete snad celý rok. Důvod, abych zazvonil u branky vedoucí k domu, bylo nadcházející životní jubileum majitele zahrádky pana Zdeňka Prchala, které jsme nemohli opomenout. Nejprve přiběhla k brance drobná fenka a radostně mě vítala, jako kdybych sem přicházel každý den. Srdečně mě přivítal i její pán Zdeněk Prchal. Z počátku nechtěl ani slyšet o tom, že budeme zveřejňovat jeho 75. výročí, ale nakonec se nechal umluvit alespoň na krátký rozhovor pro Bělohradské listy, do kterých i on přispívá. Zdeněk Prchal je celý život známou bělohradskou osobností, kantorem, velkým hudebníkem (vedl Bělohradský ženský sbor, dětské sbory), je autorem několika knížek a oplývá dalšími aktivitami.

Následovala proto další povolání, do kterých jsem byl životem vržen. Klimatizér v Miletě v Hořicích, skladník v Tofě v Nové Pace a naposledy jsem pracoval patnáct let jako soustružník na automatickém soustruhu v Náradí v Lázních Bělohradě.

Proč jste se vrátil po roce 1989 zpět ke kantořině?

V roce 1990 jsem byl plně rehabilitován a byla mi nabídnuta možnost vrátit se zpět do školství. Zprvu jsem odmítl. Do odchodu do důchodu mi zbývaly dva roky a zdálo se mi, že už to nestojí za to. Pak mi však bylo nabídnuto, abych učil angličtinu, kterou jsem za hlubokého minula učil nesměl. Vrátil jsem se, a učil jsem ještě dalších patnáct let.

Ve vaší knize „Strípky ze života mého“ píšete, že jste se narodil na severu Čech a mládí jste prožil v Kolíně; jak jste se dostal do Bělohradu?

Na severu Čech jsem se sice narodil, ale jinak jej vůbec neznám, nevím ani, jak vypadá mé rodiště Patokryje, neboť rodiče se záhy po mém narození přestěhovali do Kolína, kde jsem pak prožil své mládí a do mého rodiště mě už vítr více nezavál. A jak jsem se dostal na Bělohradsko?

Za to může jedna taneční zábava tzv. posvícenská Zlatá v Lukavci, kam jsem si přišel zatancovat v době, když jsem sloužil jako voják v Hořicích v Podkrkonoší. Na té Zlaté mě jedna zlatá dívka z Černína nejdříve upoutala a pak navždy připoutala.

Ve vaší knize se dočteme, že jste byl důstojníkem, havířem, klimatizérem, skladníkem, soustružníkem a učitelem. Není těch povolání trochu moc? Kým jste byl opravdu naplno?

Důstojníkem jsem se stal omylem. Chtěl jsem se stát členem Armádního uměleckého souboru, proto jsem vstoupil do vojenských škol. Po absolvování vojenské akademie (později vojenského učiliště) jsem však musel nastoupit k útvaru jako velitel roty. To jsem dělat nechtěl, vykoupil jsem se tím, že jsem šel raději pracovat jako havíř do dolů. Po návratu z dolů jsem začal studovat na Pedagogické fakultě v Hradci Králové, neboť jsem chtěl učit. Kantořina mě vždy přitahovala, věnoval jsem se jí už i na vojně. Naplno jsem se jí pak věnoval na Základní škole v Lázních Bělohradě.

Po roce 1968 jsem musel ze školy odejít, nejdříve jsem byl přeložen do Nové Paky, tam jsem se pokusil dát dohromady orchestr a připravit s ním a s dětským sborem školy vánoční koncert. Školský odbor ten koncert zakázal, musel jsem vše rozpustit a byl jsem přeložen do Ostroměře. Tam jsem se dočkal propuštění ze školství a zákazu činnosti učitelské i kulturní, dál jsem směl pracovat pouze v dělnické profesi.

Učitelé: Stanislav Rudolf, František Trávník, František Koubek, Zdeněk Prchal

Zdeňk Prchal s dětským sborem základní školy

Kým dnes cítíte, že jste byl doopravdy a naplno?

Kantorem a sbormistrem, věnoval jsem této činnosti velké úsilí, lásku i všechny volný čas.

Jak vzpomínáte na svou práci s Bělohradským dětským sborem?

Byly to báječné děti, které přijaly tvrdou disciplínu, která ve sboru byla (soustředěnost při nácviu náročného repertoáru, nesmlouvavá docházka atd.) Každoročně jsem se s nimi zúčastňoval sborových soutěží, ze kterých se děti vracely s první cenou v okresním kole a s druhou až třetí cenou ve Východočeském kraji. V roce 1968, kdy jsem musel školu opustit, měl sbor 104 členů, t.zn. jednu čtvrtinu z celkového počtu dětí na škole.

Jaké máte aktivity a koníčky?

I když už neučím ve škole, mám stále celou řadu aktivit. Jsem již 33 let knihovníkem v Lukavci, píši do Bělohradských listů, občas do časopisu Pod Zvičinou, mám připravenou další knížku k vydání, překládám, rád si zahraji na housle i na kytaru, rád kreslím, občas komponuji a jinak od jara do zimy se věnuji okrasné zahradě, kytičkám, keřům a stromečkům.

Co vám dává sílu?

Víra a jistota pevného rodinného zázemí. I v dobách, kdy mi bylo hodně ouvej, byla mi vždy pevnou oporou má žena, které mám být za co vděčný.

Nechybí vám práce s Bělohradským ženským sborem?

Chybí a moc, moc. V tom sboru zpívaly zcela výjimečné ženy. Bylo na ně spolehnutí, byly svědomité se smyslem pro zodpovědnost a byly přesné v docházce. Byla radost s nimi pracovat. Lačku programů našich koncertů jsme nastavili tak vysoko, že tu úroveň už nebylo bohužel možné udržet, neboť v posledních letech jsme nezískali žádné nové členky. Jsem však rád, že ženy nepřestaly mít chuť do zpívání, a tak v loňském roce jsme měli opět řadu příležitostných vystoupení.

A kdy byl vlastně Bělohradský ženský sbor přesně založen?

19. března 1985. (Nikoli jak bylo uvedeno v nedávno vydané „Vlastivědné čítance Bělohrad“ roku 1986).

Napsal jste několik knížek. Vycházejí z vašich znalostí kraje a kulturní minulosti našeho regionu. Jak jste je získal?

Bohatost kulturní historie Bělohrodu a Bělohradska mě přitahovala od samého začátku mého působení na bělohradské škole. Ještě když byla Nová Paka okresním městem, pátral jsem v jejím archivu a vypisoval si zájma-

vosti z kronik a ostatních dokumentů. Fascinovalo mě, kolik vynikajících osobností hudebního života se tu vyskytovalo. Zajímalo mě jak žili a co po nich zůstalo. Střídal jsem všechny poznatky skoro pětadvacet let, navštívil muzea i archivy, vyptával jsem se pamětníků, sháněl jsem fotografie a dokumenty. Navíc jsem si zamiloval bělohradskou kotlinu a všechna místa jsem objížděl na kole. Své poznatky jsem potom sepsal v knížce Hudba Raisova kraje.

Historie bělohradského Sokola

4. část

Během 2. světové války bylo povoleno v Sokolovně pravidelné promítání kina, pořádání přednášek a výstav. Byla zde např. instalována výstava Otakara Vojty, Josefa Životy a Karla Dlaboly. Za TJ Sokol byl ustanoven splnomocněncem Antonín Kozel a Bohuslav Kotyk.

Sál Sokolovny sloužil však především ke shromažďování Hitlerovy mládeže - Hitlerjungend, která během války obsadila Grand hotel Urban, hotel Janeček, Dětskou léčebnu i další budovy.

S těžkým srdcem sledovali občané Bělohradu odstraňování sokola z pylonu budovy, který byl symbolem svobody a síly.

Z obavy před znehodnocením byla z průčelí Sokolovny odstraněna pamětní deska k uctění památky bratra Jana Beneše, který padl jako legionář ve Francii v 1. světové válce. Deska byla tajně zakopána do země, aby byla zachována v bezpečí pro budoucí časy.

Výmluvná slova básně Leont. Mašínové jakoby předvíдалa, že nastanou zlé časy:

*Já viděl jsem Tě, sokolíku jarý,
jak letíš vzhůru, slunci jasnou říš,
ó, vznes se ještě, vzleť kam nejdál můžeš
a přičiň se, ať se tam udržíš.*

*A od studánky v lukách poukryté
těž oči Raisovy zřít modře plát.*

*„Sokole, bratře, chraň mi mého koutku,
ježž míval jsem tak rád, tak vroucně rád!“*

Sundávání sokola z pylonu sokolovny

A zlé časy nastaly. Od počátku války byli představitelé Sokola sledováni a zatýkáni. Do Jičína byli předvoláni starostové Sokola, kde jim byla dána zodpovědnost za případné projevy odporu proti nacistům. K žádným hromadným protestním akcím sokolstva nedošlo. Byli to však jednotlivé rodiny a jednotlivci, kteří na svých bedrech nesli tíhu doby a mnohdy přinesli oběť nejvyšší.

O některých kronika vypráví:

„V poledne přijel autobus do Bělohradu již téměř plně obsazený zatčenými bratry. Přibrali jednoho zdejšího strážmistra a jeli k bytu bratra Karla Lederera, do nedávné doby člena výboru Jednoty a vedoucího bioodboru, jehož zatkli. Nato dojeli k bytu

Před Lázeňským hotelem

starosty Josefa Pecha, kterého stihl stejný osud. Ještě se zastavili pro bratra starostu Housu z Horní Nové Vsi. To již byl autobus plný a ujížděl přes Novou Paku na sever. Cílem bylo Vrchlabí, kde byli všichni u věznice soudu vyloženi. Ten den přijel ještě jeden autobus s bratry z Nové Paky, Jilemnicka a Vysocka. V přeplněném vězení zůstali všichni šest dní. Šestého dne byli příslušníci Sokola propuštěni s tím, že do dvou dnů se všichni musí hlásit u Gestapa v Jičíně. Kdo tak neučiní, bude třetí den opět zatčen.“

Krutý osud stihl Karla Lederera:

„Bratr Karel Lederer byl odvezen s ostatními, kteří z vrchlabského vězení nebyli propuštěni, do koncentračního tábora v Buchenwaldu u Výmaru, kde 6. 11. 1940 útrapám podlehl.“

Další příběh z kroniky Sokola:

„12. března 1940 byl při odpoledním vyučování ve školní budově zatčen bratr František Pařízek, odborný učitel. Byl členem národního odboje v jedné ilegální skupině. Byl odsouzen na tři a půl roku vězení. Celou dobu si odpykal v trestných a koncentračních táborech v Čechách i v Německu.“

Když Hitlerjungend okupoval Sokolovnu

Po propuštění se ihned opět vrátil do protifašistického odboje. Významnou roli sehrál v květnových dnech 1945.

Mimořádně tragický osud stihl rodinu Vojtíškovu. V jejich tiskárně se tiskly potravinové lístky pro skupinu parašutistů, kteří připravovali a uskutečnili atentát na říšského protektora SS Reinharda Heydricha. Byli též v podezření, že jejich dům skýtá úkryt některému z nich. To vše bylo prozrazeno parašutistou Čurdou.

Celá rodina byla zatčena: otec Jan, manželka Božena, synové Jan, Adolf, dcera Božena, snacha Kristýna - manželka syna Jana, která musela opustit svou jednapůlletou dcerušku Janu. Ta jediná se zachránila. Krutému osudu neunikl ani snoubenec dcery Boženy M. Jelínek z Mnichova Hradiště, ani zaměstnanec tiskárny J. Trojáněk.

Zatčená rodina byla odvezena do Kartouz a pak do Terezína. Odtud zmizeli neznámo kam, prý do Mauthausenu v Německu. Nikdo z nich hrůzy koncentračního tábora nepřežil. K uctění jejich památky byla ulice (dříve Fričova) pojmenována jejich jménem. Na domě je umístěna pamětní deska se jmény všech obětí.

V roce 1943 během měsíce ledna byli shromažďováni a odvázeni všichni občané židovského vyznání.

I mezi těmi měla Jednota Sokola své členy: Byla to rodina bratra Šimona Schnitze s chotí Pavlínou a synem Oskarem

a bratr Wizner s chotí. Stihl je stejný osud jako miliony jejich souvěrců. Nevrátil se nikdo z nich.

Zajímavými a šlechtnými hrdiny obou světových válek byli pro občany Bělohradu a okolí Jan Kotyk a jeho syn Václav Kotyk. Oba Sokolové, oba mlynáři Podhrázkého mlýna. Otec Jan Kotyk založil během 1. světové války krásnou tradici - porozumění pro bídu a strádání prostých lidí. Z města i širokého okolí putovali většinou za noci všichni, kteří potřebovali pomoc pro obživu své rodiny. Té se jim od Jana Kotyka za 1. svět. války a ve 2. svět. válce i od jeho syna Václava vždy dostalo.

Za svoji práci v jednotě Sokola byl Jan Kotyk oceněn čestným členstvím. Byl jmenován též čestným občanem města. Lipová alej vedoucí okolo mlýna byla také - a je dosud - pojmenována jeho jménem - Kotykova alej.

Další příběh se týká rodiny řidičského učitele a též bývalého starosty Sokola bratra Františka Sehnala. Za účast syna Jiřího v zahraniční armádě byli on i jeho žena zatčeni a odsouzeni do kartouzské věznice a potom do koncentračního tábora ve Svatobořicích na Moravě. Vzhledem k závažnému onemocnění byla paní Sehnalová po roce vězení propuštěna do domácího ošetřování. Bratr František Sehnal byl po dvou a půl letech propuštěn. Bylo to těsně před koncem války - 13. dubna 1945.

Během války zemřeli dlouholetí zasloužilí členové Jednoty Sokola, kteří věnovali sokolské myšlence valnou část svého života. Byli to bratři: Antonín Knejfl, Antonín Bělohlávek, Václav Pech, Jan Směták, Jindřich Zejfart. Josef Varvařovský padl v květnové revoluci.

Ti se již nedočkali konce války, na který je v kronice Sokola vzpomenuito těmito slovy:

„Když se na jaře 1945 zhroutil německá armáda, vzplanul po vzoru Prahy odboj celého národa veřejně. U nás v Lázních Bělohradě se tak stalo dne 3. května. Sokol jako celek nevystoupil. Naši bratři ve všech skupinách pracovali svorně s ostatními ve smyslu společného úsilí a společného cíle.“

Pamětní deska z domu rodiny Vojtíškovy

Místní národní výbor toho dne vystoupil z ilegality a ujal se vedení veřejně. V ilegálním výboru byli bratři: Václav Kotyk jako předseda, Antonín Kozel jako náměstek, starosta Josef Pech, František Sehnal, František Pařízek. Později přibyli do rozšířeného Národního výboru ještě bratři Antonín Ulvr, Josef Fejfar, Bedřich Novák, František Man, Karel Fink, František Fól a Jindřich Hlavatý.

Vedení jednotek a družstev v strážní službě se za květnové revoluce zúčastnili záložní důstojníci bratři František Sehnal, František Koubek, Josef Špringer a František Fól. Celá řada členů Sokola i nečlenů se zapojila do osvobozovacích akcí v různých skupinách.

Jedním z nejmladších byl pan učitel František Koubek. Bylo mu 33 let.

Bohužel, nikdo z nich si již nikdy nepřečte slova díky a obdivu za statečnost, která pro ně byla v té době samozřejmostí.

Válka skončila. S nadšením a poctami byli přivítáni všichni, kteří se o naše osvobození zaloužili.

S radostí přivítali manželé Sehnalovi svého syna Jiřího po návratu z Anglie, kde sloužil u jednotky RAF. To byl jeden ze šťastných konců našich válečných příběhů.

Ti ostatní, kteří se nevrátili, si zaslouží naše trvalé vzpomínky a úctu.

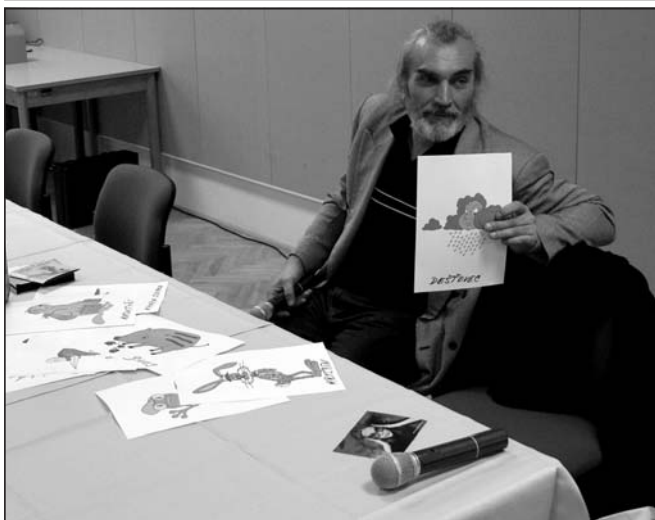
Br. J. Sehnal (vlevo) odešel vr. 1939 - vrátil se jako kapitán

František D. Skořepa

Dráče Bůby

Vydavatelství zpěváka Petra Jandy BEST I. A. přineslo před Vánoce dárek pro děti - pohádku Dráče Bůby. Tři CD obsahující třináct kapitol a celkově téměř čtyřhodinový pohádkový příběh, jehož autorem, scénáristou a režisérem je František David Skořepa alias kapitán Flint.

V polovině ledna František D. Skořepa společně s Lucí Vondráčkovou představili pohádky v Základní škole K. V. Raise v Lázních Bělohradě. „Jsem hrozně rád, že se do Bělohradu po 40 letech vracím a že mezi vámi vidím i potomky svých spolužáků,“ řekl na úvod besedy František D. Skořepa. „Pohádky jsou právě pro vás. Jsou z Podkrkonoší, z Bělohradska. Mluví se v nich o lesíku Hůrce, kopci Homolce a dalších místech, která dobře znáte. Takže nejen já jsem odsud, ale i ty pohádky. A my jsme vám je dnes s Luckou Vondráčkovou, která hraje a zpívá hlavní roli - dráče Bůby, domů do Bělohradu přivezli,“ dodal autor pohádek.

Zatímco čerstvá doktorka filozofie a čtvrtá žena v soutěži Zlatý slavík 2006 Lucka Vondráčková dětem ochotně podepisovala a rozdávala své fotografie a plakáty, František D. Skořepa vysvětloval, o čem pohádky jsou a kdo hraje a zpívá jednotlivé postavy: „Dráče Bůby se zapomnělo narodit do pohádky, ale narodilo se do lesa Hůrky mezi zvířátka. Ve svém novém domově prožívá celé roční období s obyvateli lesa, kteří mu ukazují a učí ho, jak se v lese chovat. Roztomilá zvířátka provází zároveň lesem i děti, které se dnes už do lesa moc nedostanou. Zpívají a užívají si spoustu legrace.“

A kdo vytvořil hlavní role? Do role vypravěče autor obsadil skvělého herce **Jiřího Bartošku**, mrzouta a chytrolína ježka Cyrila hraje **Michael Kocáb**, probouzejícího se medvěda Medarda **Petr Janda**, chytrou sovu Andělu **Marta Kubišová**, nepřející lišku **Denisu Sabina Laurinová**, straku **Kristýnu Věra Martinová**, světoběžníka havrana **Ervína Aleš Brichta**, neškodného strašpytla **sysla Augustýna Radek Tomášek**, starostlivého žabáka **Kvida Bohouš Josef**, věčně ospalého jezevce **Adalberta Petr Bende**, maličkého bezdomovce kukačku **Křížalu Marta Jandová**, stavaře bobra **Oskara Wabi Daněk**, zlou lasičku **Hortensii Iveta Bartošová**, jelena **Huberta v říji Ondřej Hejma**, pořád hladového pašíka **Bivoje Magda Malá**, zajíce **Kryšpína Jiří Korn** a další. O zdraví zvířátek i dráčete dbal lesní doktor **Jeroným - Sagvan Tofi** a vláhy plný mrak **Dešťovec** ztvárnil sám autor - **Franti-**

šek D. Skořepa. Ve výčtu slavných jmen chybí snad jen **Karel Gott**. „Karel měl hrát krtka **Čestmíra**, ale odletěl s rodinou na **Kanárské ostrovy**, tak ho nahradil zvukař **Petr Ackermann**,“ vysvětlil autor.

Protože **Lucka Vondráčková** alias dráče Bůby stále podepisovala a bavila se s dětmi. František Skořepa zavzpomínal na své dětství strávené v Bělohradě, na příhody ze školy i na plavby s lodí **Carmen** po světových oceánech.

A jak pohádkový příběh Dráče Bůby vznikl? O tom píše František D. Skořepa na obalu CD: „*Moji malí přátelé! Prozradím vám jedno velké tajemství. Stává se mi to už léta. Někdy, když je krásná noc s hvězdami tak nížko, že si na ně můžete skoro sáhnout, někdo tichounce a zlehounka zaťuká na okno. Když se to stalo poprvé, leknul jsem se, kdo to přichází tak pozdě v noci na návštěvu. Dnes už to vím. Už na ně čekám. Chcete vědět, kdo to je? No přece Příběhy. Je to s nimi jako s lidmi. Některé jsou veselé, jiné smutné a některým je skoro do pláče. Ty smutné se posadí někam do kouta a čekají, až na ně přijde řada. Někdy musí přijít několikrát, než mi poví, co je trápí. Ale na žádný nezapomenu. Každý si poslechnu až do konce. A k ránu je všechny dám do nějaké knížky. Některé nejsou pro děti, ale ty, které pro děti jsou, ty mám nejraději.*

Je to už dost dávno, kdy jsem jedné takové noci plné hvězd, jen si sáhnout, poslouchal příběh o dráčkovi, který se zapomněl narodit do pohádky a narodil se do lesa. Jmenoval se Bůby. A tenhle příběh bych vám chtěl vyprávět. Abych na to nebyl sám, přišli mi pomoci ti nejlepší zpěváci, které všichni znáte z rozhlasu nebo televize. A protože přece rádi zpívají, bude naše povídání také plné písniček. Všechny budou o zvířátkách v lese a o velkém přátelství.

*Tak jestli chcete a maminka a tatínek dovolí, pojdte, chytíme se za ruce a půjdeme se spolu podívat do lesíka Hůrky, jestli tam nepotkáte malé dráče, které se jmenuje Bůby. Určitě tam ale potkáte veverku **Terežku**, ježka **Cyrila** a na kraji lesa nebo někde na stráni pod lesem také zajíce **Kryšpína**. Už tam na nás všichni čekají a psali mi na kousku březové kůry, že se jim po vás v lese moc stýská.“*

Kletba svatého Jana

Na samém dolním konci Uhlířů býval za starodávna rybníček, po němž již jen proláklá, rákosem porostlá mokřina zbyla. Na břehu stával prastarý dub, který malebnost místa umocňoval a místo samo svojí magičností pak uhlířské sousedy natolik přitahovalo a jejich fantazii jitřilo, že ještě koncem 19. století pověst o vodníkovy v rybníčku sídlícím se tradovala. Prý jej obýval spolu s manželkou a devíti dětmi. Vodnice chodila po chalupách a děti sousedům kolébala, vodník potom na starém dubě šaty a prádlo rozvěšoval, sám se vyhříval a na kolemjdoucí, hlavně na děti pokřikoval a do vody je vábil. Protože sousedé uhlířští měli nepřijemných kousků a trápení vodníkových již po krk, vypustili rybníček a dub porazili. Vodník odtáhl do Javorky, kde se mu již valně nedařilo a nakonec svou živnost musel zastavit, neboť od té doby již o něm zmínky nebylo. Alespoň tak to zaznamenal učitel novopacký Fr. Jirůtka před více než sto lety (kniha OKRES NOVOPACKÝ v dějinách národních z r. 1898).

A právě zde na dolním vstupu do uhlířského údolí nechal mlynář podjavořského mlýna Gottfried Leder v r. 1756 na svůj náklad postavit sochu sv. Jana Nepomuckého. Zřízena byla na místě dubu a na nejspodnějším kvádru podstavce nesla nápis se jménem dárce a rokem instalace. O mlynáři víme, že v té době mu bylo třiapadesát let a že byl jistě zbožný katolík

a sv. Jana měl v nemalé úctě, neboť i svoji dceru nechal v r. 1749 pokřtít jménem Nepomucena Marie. Socha prostovolného svatého prostor tamní zdobila, ozdobou byla i pro o mnoho let později zde postavenou školu a jistě i mnohé modlitby školáčků při školním katechismu se k Janovi jako patronu země české obracely. Stála zde skoro dvě stě let až do prvních let samostatného Československa. Až tehdy byla socha třemi podnapilými občany Uhlířů z podstavce shozena, kteří však k údivu občanů jeden po druhém do roka zemřeli. Právě tato událost zapříčinila zrod další pověsti k místu a soše samotné se vztahující a povídalo se, že socha je chráněna kletbou a že kdokoliv se sochy se zlým úmyslem dotkne, do roka zemře zrovna tak jako ti tři výtržníci, jejichž jména byla již zapomenuta.

Socha pro uhlířské patrně představovala symbol rozpadlého Rakouska-Uherska, a proto z rozhodnutí obecního zastupitelstva nebyl původní její stav obnoven, ale naopak byla již natrvalo odstraněna. Svatý byl darován peckovskému prof. teologie panu p. Janu Langnerovi a do Pecky převezen, kde na podstavci z araukaritů byl s úctou nově instalován před jeho vilou a ještě v současnosti předzahrádka krásí. V Uhlířích zbyl jen podstavec sochy, jehož horní kvádrový díl s volutami byl opatřen nápisem o věnování padlým hrdinům obce z období let 1914 - 1918 a na něj byl umístěn nově vysochaný prostý pískovcový kříž. Kříž potom na místě dále stával až snad do r. 1961, kdy kříž před okny školy začal vadit tehdejšímu učiteli „soudruhu“ Šuraňovi. Bylo proto rozhodnuto, že kříž bude přemístěn nahoru do vsi. Převezení kříže odmítl provést rolník Antonín Mašek, jsa pamětliv kletby ke kříži se vztahující a uvolil se k tomu až tajemník MNV Rudolf Stuchlík. Kříž převezl - a do roka zemřel. Dne 27. 9. 1962 jej kopl kůň do prsou a utrpěl tak vážná zranění, že v jejich důsledku v novopacké nemocnici zemřel.

Kříž nyní naleznete při silnici uprostřed Uhlířů, sochu sv. Jana Nepomuckého na Pece, a tak až půjdete kolem, jen tiše a s úctou vzpomeňte díla našich předků a se zlým úmyslem se jich nedotýkejte.

Pohádka o Honzovi aneb jak Honza do Lázní Bělohradu přišel

Pan fotbalista

Bylo - nebylo, tak pohádky obyčejně začínají, ale s právě uplynulým rokem 2006 uplynulo i jedno kulaté a smutné výročí. Bylo tomu 30 let, co nejhorší nemoc přemohla pana **Jana Frolíka**. Budu-li nadále psát prostě jen o Honzovi, tak proto, že tak jsme ho všichni znali a tak ho znal celý Bělohrad zanedlouho po jeho příchodu sem v roce 1949. A to nejen lidé „od fotbalu“. Byl to Pan Fotbalista, fotbalový bohém, nejlepší hráč v tom pravém slova smyslu, který kdy Bělohrad v celé jeho fotbalové historii reprezentoval. Patřil jsem mezi jeho blízké přátele, ale když nad tím tak dnes s odstupem času uvažuji, o jeho předchozím životě nám nikomu nebylo známo téměř nic. A stále mi není jasné, proč Pražák křtěný Vltavou, kvalitní fotbalista, který by určitě mohl a to i v daném věku, kopat kdekoliv od divize výše, se objevil jako zjevení zrovna v té naší kotlině pod Zvičinou, v Lázních Bělohradě. Jakými cestami, proč, či zásluhou nebo přičiněním je a navždy asi bude velká neznámá. A neví to ani jeho syn Petr, se kterým jsem se náhodou sešel, dokonce už potřetí, v Nové Pace. Když to bylo kdysi poprvé, on mě po čtyřiceti letech poznal. To jsem mu už slíbil, že o jeho tátovi napíšu do Bělohradských listů vzpomínku a tímto tedy svůj slib plním. Musíte mi ale prominout, že to není možné bez uvedení jistých dobových souvislostí. Na příští naší schůzce, kterou jsme si už domluvili do Hradce Králové, mi pak sdělil, že táta musel z Prahy a do Prahy se nesměl vrátit.

Psal se rok 1949, rok po komunistickém puči a „Vítězném únoru“. Ještě se nevědělo, co všechno některé čeká, co je potká. Docházelo k zatýkání a výslechům. Lidé si přestávali věřit. Nevěděli často, kdo je kdo, ale tušili, že s každým a o všem mluvit nelze. My kluci, tehdy patnáctiletí, jsme žili celkem bezstarostně, i když i mnohé z nás už jistě měli místní mocní zařazeny a oceňovány. A pro nás byl pan Frolík tenkrát pan Frolík. A když mě pak jednou na hřišti, jako prvního z naší party, vyzval, abych mu tykal, byl jsem v sedmém nebi. Na řadu pak samozřejmě přišli i ostatní. Toto všechno určitě věděl i Honza, už třicátník, tedy člověk dospělý a už s bohatými životními zkušenostmi. Jeho otec měl v Praze za 1. republiky slušně prosperující firmu „Frolíkovy rybárny“, velkoobchod, který zásoboval pražské obchody a restaurace plody moří i vod tuzemských.

Honza Frolík musel být u toho, když Praha v květnu 1945 povstala

Zajímavé také bylo, že ač do zaměstnání nastoupil v hořícké Miletě, domov a fotbal nalezl v Bělohradě. Domov? Tak tady musím odbočit. Krátce po válce se v Bělohradě usadil pan Dušíčka s rodinou a pronajal si živořící restauraci už starého pana Hlouška, což byl současně malý hotýlek (na náměstí vedle dnešního obchod. střediska). Ta se za pana Dušíčky stala nejen velice prosperujícím podnikem, ale také Mekkou nejen mládeže a sportovců, ale i lázeňských hostů. Pan Dušíčka, veselý a příjemný pán, se uměl „otáčet“ a na oplátku se projevil jako mecenáš, dnes bychom řekli sponzor, bělohradského fotbalu. A pro něho bylo pak samozřejmostí, že právě u něho nalezl pan Frolík pokojík a azyl. Pro úplnost nutno dodat, že díky Únoru 48 netrvala ani sláva Dušíčkovy restaurace dlouho a její majitel dal namísto RaJe přednost pracovnímu poměru v ToSu. Netrvalo dlouho a na bělohradském náměstí, velkém i malém, ze zhruba 48 obchůdků a krámků zmizely postupně téměř všechny.

O rok později přišla za Honzou do Bělohradu paní Ita s ročním synkem Hervertem a pro úplnou rodinu Frolíkových se po nějaké době našel sice skromný, ale byt IV. kategorie v přízemí domu pana Černocho, to jest v lékárně. A protože Honza asi byl nejen dobrý fotbalista a zdravý podkrkonošský vzduch mu svědčil, brzy přibyl u Frolíků další dva kluci. V roce 1950 Petr a 1952 Pavel. Také společenský a spolkový život se v té době ustavičně měnil, podle toho, které heslo se právě nosilo. Nejprve se vše sjednocovalo, protože „v jednotě je síla“, soutěže se ještě hrály systémem tříd, Bělohrad krajskou 1.B. Ale už v roce 1953 začalo platit, že sovětská fyzkultura je náš vzor a jednotný sport se rozdělil na DSO (dobrovolné sportovní organizace), ty dostaly jména také podle vzoru a musely patřit pod ochranná křídla patronátních závodů. Místo tříd se hrály přebory okresu, kraje, celostátní.

V Bělohradě hrál nejen fotbal, ale i divadlo

Ještě v Praze hrál Honza za SKEP - Sportovní klub elektrických podniků. Pro zajímavost, tady pracoval a hrál (později za Slavii) i v Bělohradě dobře známý Miloš Urban. A ještě něco. Režimem cíleně likvidovaná Slavia byla spojena právě s tímto klubem, kde jí byli přiděleni spolehliví funkcionáři

a jméno Dynamo. Ještě před tím jí režim ovšem zbouřil stadion na Letné včetně nové tribuny (starou podpálili Němci v květnu 45), z hráčů odveleli 8 nejlepších do ATK, pozdější Dukly, deseti dalším zastavili činnost a pro pořádek zabavili ty krásné červenobílé dresy a zničili je. Dvě sady se ale před inkvizitory podařilo tenkrát uschovat. Kustod mužstva, pan Karel Sehnoutka, je spolu se svojí ženou zašil do vlastních příkrývek.

Tolik fotbalový úvod a zpět k Honzovi, který se tak s plnou vervou vrhnul do bojů v 1.B třídě. Na to, že stabilně hrál stopera, zadáka a věděl tedy, co obnáší život v trestném území, kde často létají jiskry, nebylo jej nikdy možné obvinít z tvrdé hry, ale nedá se ani říct, že by hrál v rukavičkách. Byl to fotbalový gentleman každým coulem, s vytříbenou technikou, pohybovými finesami a přesnou přípravkou, kopal zásadně nártem nebo placírkou. Celou obranu stačil organizovat a podle soupeře i volit taktiku. Vždycky a v každém případě platilo, že fotbal hraje pro radost. Jednou z jeho specialit byl mimo jiné ofsajdový systém. Princip spočíval v tom, že v případě hrozcího nebezpečí musela celá obrana ve správnou chvíli vyrazit dopředu a útočníky soupeře tak vystavit do postavení mimo hru. Riziko spočívalo ale v tom, že kdyby rozhodčí takový ofsajd neodpískal, byl to jistý gól, tedy malér. A když rozhodčí ty ofsajdy spolehlivě pískal, Honza se jen usmíval, když si soupeři stěžovali rozhodčímu s tím, že „oni to dělají naschvál“.

Jen jednou Honza své příznivce zarmoutil, ale ve skutečnosti se na něho nezlobil snad nikdo. Hrál se doma s Hořicemi a takovému utkání se říká derby. Hořice s exligovým Dymákem ve forwardu hrály o 1. místo v tabulce a tedy postup do 1.A třídy, Bělohrad měl zajištěn dobrý střed tabulky, tedy byl v klidu. Diváků plno, hodně jich tenkrát přijelo i z Nové Paky, čekalo se drama. Bělohrad sice vedl 1:0, když ale utkání skončilo, na ukazateli skóre bylo 1:3. Zklamání bylo veliké. Zápas ale ve skutečnosti skončil až v pondělí, to když před lékárnou pod oknem Frolíkova bytu zastavilo nákladní auto Miletů Hořice a vyklopilo tu plnou fúru kvalitního uhlí. K tomu lze dodat jen jediné, a sice, že korupce byla, je a bude. Akorát tenkrát to ještě nebylo za kapříky ani za hotelový pokoj s holkou. Ale Honza tenkrát nic nezatloukal a chlapsky kápnul božskou. On minimálně jeden gól nám padl opravdu po Honzově zaváhání. A uznejte sami, mohl se na Honzu někdo tenkrát zlobit? Mzda závozníka nebyla určitě nijak zajímavá, paní Ita kromě starostí o 3 malé kluky něco málo za domácí práci pro novopacký Bonex a fotbal se hrál tenkrát zadarmo i v lize. A muselo se žít radostně, budovaly se šťastné zítřky a žádní sociálně slabí přece tenkrát nemohli existovat. To by si nikdo nedovolil a nevzal na svědomí.

Jako kapitán v Bělohradě

Honza a Josef Stříbrný (Šéne Pepi), posila z Nové Paky, rok 1957

Pro svoje fotbalové kvality, vždy slušný přístup k hráčům bez rozdílu vlastním i soupeřovým, se brzy stal pojmem, respektovanou osobností v celém našem fotbalovém regionu. A přesto, že jakákoliv hrubost, jak už bylo řečeno, mu byla cizí, byl to právě on, kdo několikrát skončil na nosítkách. Nevzpomínám si ale, že by někdy šlo o nohy. Většinou to odnesla horní část těla jako např. ve Dvoře Králové, odkud odjížděl se čtyřmi zlomenými žebry. Svou fotbalovou kariéru tady zakončil jako trenér v Nové Pace.

Vyřešil také svoje profesní postavení, Absolvoval masérský kurz a pracoval jako masér nejprve v bělohradských lázních, poté, co se Frolíkovi odstěhovali do Hradce Králové v roce 1965, tak v lázních v Hradci. Tady také, ale jako masér, pečoval o ligové mužstvo Spartaku Hradec Králové.

Co dodat na závěr? Snad jen to, že Honza byl člověk, který jistě měl, tak jako většina lidí a fotbalistů zvlášť, své normální lidské slabůstky, ale člověk, který jistě nikdy nikoho nezarmoutil a nikomu nikdy neublížil. Člověk velice citově založený a citlivý, dokonce tak, že nejednou jsem jej viděl se slzami v očích.

Pohádky mají mít vždycky dobrý konec, jak se říká Happy end. To, že Honza odešel z tohoto světa, ale určitě do fotbalového nebe ve svých sedmapadesáti letech, dobré v žádném případě nebylo, dobré je ale to, že jsou tu jeho tři synové, kluci z Bělohradu. Jeden v Hradci Králové, jeden v Liberci a jeden, Petr, má firmu v Borohradku. Pražírnu kávy.

A vždyť ona to všechno není žádná pohádka, ale pravda, kousek života.

Honza (uprostřed) - masérem v lázních

BÍLÝ HRAD PODPORUJE OBCHVAT

V zemích s rozvinutou demokracií říkají, že občanská sdružení jsou kořenem společnosti. Bílý Hrad se snaží tuto ideu naplnit a je sympatické, že se setkává u mnoha lidí s dobrou odezvou. Na některých českých radnicích ještě v zakyslé postkomunistické atmosféře různé nezávislé občanské aktivity pomlouvají jak mohou. Proto si v rozhovorech s panem starostou Šubrem vážím toho, že se nesnížil k podobným úpadkovým taktikám a cítím, že Bílý Hrad objektivně považuje za smysluplné vyvážení společenského spektra. Víím ale také o pár lidech, kteří by na toto občanské sdružení rádi přenesli zodpovědnost za všechno, co se jim nepodařilo, ale to je známý folklór dědiců Josefa Švejka, který zkušené lidi snadno odhalí.

Je známo, že vznik Bílého Hradu byl velmi přirozeně podnícen neetickým postupem při prodávání zařazení stavby silniční přeložky do územního plánu. Ne každému je zatím v naší zemi zřejmý vztah mezi úřední a etickou povinností. Zatímco úřední přestupky se trestají pokutou, která přebolí, etické zanechávají v lidech dlouhodobé rozčarování, které dokáže zrušit jen omluva nebo náprava. Věřím, že na to dotyční hříšníci myslí a postížení se dočkají jednoho dne příjemného překvapení.

Přes desítky rozdaných letáků a čtyři nástěnky v Bělohradě nemusí být veřejnost po všech diskusích, které proběhly, jasně informovaná o postojích Bílého Hradu ke stavbě přeložky. Je jednoduchá: Bílý Hrad podporuje stavbu obchvatu a je proti přeložce. Přes všechno mlžení odpůrců obchvatu, jakákoli přeložka vždy jen přenese problém jedné čtvrti města na jinou. Přeložka byla aktuální naposledy v dobách první čs. republiky, kdy byla vymyšlena a odpovídala dobovému rozvoji automobilismu a vztahu lidí k životnímu prostředí. Mnozí obyvatelé Bělohradu jsou dnes velmi rádi, že se tehdy nerealizovala, protože její negativní dopad by se v současnosti velmi nelhko napravoval.

Jakýkoli moderní obchvat, který ušetří od hluku a zplodin obytné domy, bude samozřejmě stavebně náročnější. Kvalita je vždy dražší. Naštěstí je možné se na něj pečlivě připravit, protože dopravní experti říkají, že hustota provozu v Bělohradě ještě zdaleka nedosahuje čísel, při kterých se do obchvatů investuje. Bělohradský obchvat, který jednoho dne jistě vznikne, bude mít navíc kvalitu dvojnásobnou. Nejen zbaví všechny dopravní zátěže, ale zabráni zbytečným křivdám a ničení mezilidských vztahů, čemu by se stavba přeložky nemohla vyhnout.

Na rozdíl od několika škarohlídů běžní lidé jistě tuší, jak se členové Bílého Hradu těší, až se budou moci soustředit také na další aktivity, které mají v plánu. Není jich málo. Na jaře se chystá úklid přírody, v létě naučné akce biologické a památkářské. V průběhu roku pak podle možnosti také trochu ediční činnosti. Kdo chce přidat ruku k dílu, může se přihlásit na adresu předsedy sdružení, městského zastupitele Edy Čeliše. Děkujeme také desítkám obyvatel, kteří poctivě vyplnili dotazníky průzkumu. Počtem odpovědí samozřejmě nedosáhl stupně sociologické objektivnosti, na kterou se nezbytně budou muset zaměřit až budoucí řešitelé rozvojové studie města. Byl však rozhodně zajímavou pracovní sondou, která přispěla k lepší znalosti různých názorů veřejnosti. Tomáš Fassati

Do rubriky otázky panu starostovi:

V textu hodnocení své práce za poslední volební období jste se zmínil o tom, že obč. sdružení Bílý Hrad svým informováním centrálních institucí zabránilo přidělení dotací na stavbu silniční přeložky. To je velmi zajímavý fakt, jehož přesné doložení podrobnosti si jistě s velkou chutí přečtu nejen já, ale většina čtenářů BL.

Mgr. T. Fassati

NA VÝLETĚ

S Lázněmi Bělohrad mám dost společného. Nakonec i s K. V. Raisem. Bydlela jsem tu s rodiči a sourozenci od roku 1950, ale i když jsem později měla jiná bydliště, do Bělohradu jsem se stále ráda vracela a vracím a to i celá moje rodina včetně vnuků. Moje první učitelské místo bylo na základní škole v Jičíně, právě tam, kam K. V. Rais docházel do učitelského ústavu. Moje poslední „štace“ byla v Praze na Vinohradech ve škole, kde K. V. Rais učil a řediteloval. Ve školních kronikách si můžeme přečíst, že byl skromný, spravedlivý a oblíbený jako člověk i jako učitel i jako ředitel, který se navíc nebál zavádět nové metody do školního vyučování. Podle fotografií to byl taky velmi pohledný muž.

Bohužel všechno někdy končí. Nečekaně i naše pražská škola K. V. Raise. Volba místa poslední školy v příhradě nebyla náhodná. Chtěli jsme pozdravit Raisovu rodinu i okolí a tím místem byla Borovnička. Výlety pěšky, vlakem, autobusem.... a jeden z nich byl samozřejmě do Bělohradu. Jako před každým výletem si děti připravily zajímavosti o místě a okolí a já jsem k tomu (jako „znalec“) připojila svoje. V Bělohradě na náměstí jsme postáli před místem, kde stával rodný domek K. V. Raise a na Třetí straně jsme se podívali, jak takové chaloupky vypadaly ve skutečnosti. V malých skupinkách se děti podívaly k hrobu Raisových rodičů. Překvapilo nás, s jakým zájmem sledovali moje povídání o smutném osudu rodiny Vojtíškovy. Zastavili jsme se i u máchadla. Je to asi unikát - nikdo z dětí ani dospělých neuhál, k čemu slouží, tedy spíš sloužil. Do Raisova muzea jsme museli nadavkrát. Průvodce po muzeu měl připraveno stručné, ale motivační vyprávění. Čekala nás totiž naučná stezka na Borek. Nevím, kolik Bělohradáků si touto cestou vyšláplo, ale musím přiznat, že já bych přistě volila pomalejší společnost. Děti nasadily pěkně rychlé tempo a jen díky informačním tabulkám, které nás velmi zajímavě seznamují s nejbližším okolím, na krátké chvíle zastavily. Brtev, Vřesník, Bezník, Borek. Tak asi tam, kde si dal K. V. Rais pohov (13.), tam na nás čekal autobus a ten nás dovezl na Zvičín. (K. V. Rais tam došel pěšky, kdežto já jsem toho pěšího putování měla tak akorát.) Od Raisovy chaty byly krásné výhledy. Loučili jsme se s krajem, s rodištěm muže, jenž byl nejen oblíbeným kantorem a ředitelem, ale autorem mnoha krásného vyprávění o obyčejných lidech a jejich osudech. Na Raisovu naučnou stezku se můžeme kdykoli vrátit a znovu si všechno připomenout. Tak se vlastně neloučíme...

Věra Čepková - Mudrochová

ČLOVĚKU SE VYBAVÍ

Při prosincové návštěvě u Standy Rudolfa jsem ocenil perfektní čistotu, úklid a celkový lad domácnosti pana spisovatele a jeho ženy Jarky. Říkám si, to není možný, musíš něco na tomhle neskutečně vzorovém baruku v Brandejse najít, co neladí, co nehraje. A taky, že jsem našel - na toaletě při posedu objevil špatně navařené trubky ústředního topení. Jeden hrozně mohutný, převíslelý svar, takový nablemaný, přímo ve výši očí sedícího člověka.

Se svým objevem jsem se pochopitelně Rudolfovým pochlubil. Dost jsme se nasměli, kritizovali řemeslníky, že se to mělo opravit a tak.

Čas plynul. Stanislav Rudolf oslavil pětasedmdesátiny, o kterých jsme přinesli reportáž v lednovém vydání Bělohradských listů. Koncem února dorazil z Brandejsa mejl, který mě potěšil, takový vtipný, Rudolfovský:

Milý Edo,

tak už jedu v pohodě dál osmé gumy a přemýšlím o mnoha důležitých věcech, s nimiž bych se Ti rád světil.

Je to zvláštní, ale já spoustu lidí, svých přátel, kamarádů i známých (teď myslím i na ty v ženském rodě) mám spjatou s nějakou činností nebo výrokem. Když se tyto najednou zopakují - už se mi ten člověk vybaví.

Příklad: dělám si kávičko a když je v hrnečku zalévám vroucí vodou, pokaždé si vzpomenu na svou švagrovou Marušku, která mi jednou řekla, že káva se má zalévat nadavkrát. Maruška se mi od té doby vybavuje při vaření kávy vždycky!

Nebo: protože na počítači píši všema dvěma, mám konce obou ukazováček pěkně omlácené. Všimla si toho jednou jistá paní Petišková a řekla, že bych si měl chránit ty dva konečky prstů dvěma proužky náplasti. Od té doby, než sednu k PC, nastříhám si náplasti - a pohoda. Ale paní Petišková mi v hlavě vytane!

Nebo: od jisté doby, když jdu po ránu v intimitě do dřepu a zadívám se na svařené roury v rohu oné místnůstky, pokaždé si vzpomenu na toho borce, který mě na toto upozornil.

Řekni sám, Edo, není to zvláštní a přitom krásné?

No a tímhle se budeš, jako důchodce, už taky brzy zabývat.

Ale ještě máš chvíli čas. Tak si užij!

To Ti přeje Standa Rudolf

Eduard Čeliš

Poznámka redakce: V těchto dnech vychází Stanislavu Rudolfovi knížka „Miluji Tě, vole“.

ZDARMA SI DOPLNIT VZDĚLÁNÍ

mají nyní příležitost **handicapovaní** v regionu. Od dubna do července se ve Výtvarném centru Sněžka ve Smržovce (www.smrzovka.cz/snezka) v rámci Projektu zvyšování adaptability občanů se zdravotním postižením uskuteční tyto vzdělávací programy:

- vstupní diagnostika
- výuka práce s výpočetní technikou
- kurzy angličtiny
- kurz rozvoje osobnosti a aktivit

při které budou handicapovaní zasvěceni do základů podnikání a podnikání v sociálních službách.

Kurzy budou přízřebny jednotlivým typům postižení. Ubytování bude přímo ve Sněžence.

Zájemci se mohou hlásit u regionálního koordinátora, jímž je

Eva Vosáhlová, tel.: **482 710 125**,
e-mail: eva-vosahlova@seznam.cz

Informace o projektu lze nalézt na www.scomp.cz.

Stejný kurz pro sluchově postižené proběhne v Pardubicích nebo Hradci Králové

kontakt: **Petra Šedová**, tel.: **739 451 210, 465 676 713**

Alena Šejblová, občanské sdružení Unikátní projekty

cis
COMPLETE INTERNET SERVICES

Z důvodů rozšiřování a zkvalitňování našich služeb

PŘIJMEME

SERVISNÍHO TECHNIKA,
SPRÁVCE PC

pro pracoviště v Lázních Bělohradě

požadavky: znalost PC, wifi, počítačových sítí, komunikativnost, spolehlivost, RP B

nabízíme: perspektivní práci v jedné z největších IT firem v okrese JČ, dobré platové ohodnocení

termín nástupu: květen - červen 2007
Životopisy pošlete do 10. 4. na adresu: Complete Internet Services, s. r. o. Miluše Dobrá, Fortna 43, 506 01 Jičín dobra@cis.cz, 493 525 315

vaše inteligentní řešení ...

První dáma ČR Livie Klausová s předsedou NRZP Václavem Krásou a hejtmánem Pavlem Bradíkem při vyhlášení výroční ceny Mosty 2006.

Národní rada osob se zdravotním postižením vyhlásila 27. února v královéhradeckém Aldisu držitele výročních cen **Mosty 2006**. NRZP udělením těchto cen každoročně oceňuje instituce a firmy, které zdravotně handicapovaným v uplynulém roce nejvíce pomáhaly se začleněním do společnosti. Z rukou manželky prezidenta republiky Livie Klausové, ministryně Džamily Stehlíkové a hejtmána Královéhradeckého kraje Pavla Bradíka ceny převzali

zástupci Policie ČR (kategorie instituce veřejné správy), Vinařství Galant (kategorie nestátní subjekty) a firmy Otto Bock ČR (mimořádná aktivita nebo čin). Pozvání na závěrečné vyhlášení obdrželo vždy 5 organizací v každé kategorii. Mezi nestátními subjekty byla mezi pozvanými i bělohradská firma Beads4U, s.r.o. Za zaměstnávání osob se zdravotním postižením převzal její jednatel pan Libor Suchý pamětní plaketu. (šup)

Ve dnech 10. – 12. dubna 2007 navštíví prezident republiky **Václav Klaus s manželkou** Královéhradecký kraj. V úterý 10. dubna se setká s občany Chlumce nad Cidlinou a absolvuje program v Hradci Králové. Ve středu 11. dubna navštíví Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Lázně Bělohrad, Novou Paku a Kopidlno a návštěvu zakončí ve čtvrtek 12. dubna prohlídkou průmyslové zóny ve Kvasinách a návštěvou Police nad Metují a Broumova.

Příjezd prezidenta republiky s manželkou Livíí Klausovou do Lázní Bělohradu je naplánován na 15 hodin, kdy proběhne jejich setkání s občany města a lázeňskými hosty v kulturním sále lázní. Poté se v 15.40 hodin setkají v hotelu Anna Marie se samosprávou města Lázně Bělohrad a po relaxační proceduře odjedou v 16.45 hodin do Nové Paky.

Jde o historicky první návštěvu prezidenta republiky v našem lázeňském městě. V době předání tohoto čísla BL do tisku (19. 3.) nebyla ještě návštěva prezidenta republiky oficiálně potvrzena Prezidentskou kancelář. (šup)

Firma SWELL, nabízející komplexní vývojové služby v automobilovém průmyslu, plánuje v tomto roce výstavbu nového Centra vývojových služeb v Hořicích.

Pro rozšíření našeho týmu specialistů hledáme vývojové pracovníky na pozice:

- KONSTRUKTÉR
- VÝPOČTÁŘ
- ZKUŠEBNÍ TECHNIK
- KONSTRUKTÉR NÁSTROJŮ
- NÁSTROJAŘ, OBRÁBĚČ KOVŮ
- TECHNOLOG
- KOORDINÁTOR ZAKÁZEK

Kontakt:

SWELL, spol. s r. o.
Ing. Lenka Všetýčková
Nám. J. z Poděbrad 236
508 01 Hořice
Lenka.Vsetyckova@swell.cz
Tel.: 493 546 940

swell

WWW.SWELL.CZ

M+M mobil: 603 445 693

- Malířské práce bytů, schodišť, skladů, škol kulturních domů v bílých a barevných odstínech
- Nátěry střech a fasád (hrubé i hladké)
- Nátěry dveří - v různých barvách a provedeních

NABÍZÍME SLUŽBY

PEDIKÚRA

klasická pedikúra, masáž nohou, peeling, zábaly, SPA pedikúra (péče o nohy, solné zábaly nohou)

MANIKÚRA

klasická manikúra, masáž rukou, peeling, zábaly, P - shine (kúra na ozdravení přírodních nehtů)

MODELÁŽ NEHTŮ

modeláž nehtů UV gelem, Francouzská modeláž

Ilona Fejfarová, Dolní Nová Ves 23, Lázně Bělohrad
mobil: 737 577 646, 608 452 403
e-mail: ifejfarova@seznam.cz

Je velmi těžké, když někoho znáte skoro šedesát let, a v okamžiku, kdy o něm máte napsat, zjistíte, že jej vlastně vůbec neznáte.

Václav Janák byl mým sousedem, potkávali jsme se denně, v poslední době nejčastěji na můstku pod jeho domem na nábřeží řeky Javoroky, kde jsme zlomeni přes zábradlí sledovali pstruhy, rejďící v proudící vodě.

Ještě v srpnu minulého roku by mě ve snu nenapadlo, že za pár měsíců nato budu psát nekrolog. Ale takový už je život, a smrt, byť předčasná, je jeho nedílnou součástí.

Nekrolog, to představuje především zmapovat stopy, jež po sobě dotyčný zanechal. Bylo jich za sedmdesát let jeho života hodně a asi nejvýraznější byly rychlé stopy bruslí na bělohradském ledě. S hokejkou ho znal snad každý, málokdo však věděl, že po Zdeňku Klůzovi byl dvacet let jediný v celé naší republice, kdo pro Národní muzeum v Praze vyráběl hliníkové kroužky na značkování ptáků.

Vašek Janák byl velký „bojovník“.

Snad to měl v genech, možná z hokeje či z fotbalu, ale tato vlastnost ho provázela až do poslední hodiny jeho života. V boji se zákeřnou chorobou nakonec prohrál, ale umíral smířený s realitou, obklopen manželkou a dcerou, s nimiž ještě ve středu 31. ledna odpoledne hovořil, a když odjížděl jeho vnuk Davídek, ještě mu zamával z okna. V 16:15 zemřel.

Lavice v hospodě u kostela osiřela, před pohřbem na jeho místo usedl Láďa Víchů oblečený v černém:

„Radší bych se s ním sešel tady u toho stolu...“, řekl a hlas mu zadrhl.

Knedlík v krku byl až příliš velký.

Takže se omlouvám všem, kdo jste ho znali, že jsem nenapsal kdy a kde se narodil, kam chodil do školy atd., protože si myslím, že tyto životopisné údaje jsou k ničemu, protože to nejdůležitější je, že mu pán Bůh dal nebe, protože Václav si ho zasloužil.

Za všechny ty góly, za ty kroužky, za jeho milé všeobjímající úsměvy...

Hokejista Vašek Janák

Po smutečním obřadu, kdy byl bělohradský kostel nabitý až k prasknutí, říká velký místní hokejový a fotbalový odborník Míla Knap. „Šíleně mě Vašek Janáků našťval, že umřel, to byl vůbec nejlepší bek, co kdy hrál v Bělohradě. S ním jsem si vždycky spojoval bezvadnej mančaft a tu nádhernou dobu, kdy chodilo na hokej šest sedm stovek diváků. Stáli jsme na vyhrnutém sněhu nad mantáky a fandili našim.“

„Vaška Janáka jsem si všimnul už v dorostu. Bylo to začátkem padesátých let a on jasně vyčníval. Tvrdý, rychlý hokejista, takový ďábel na bruslích,“ říká 73letý bývalý hokejista Václav Kozel a pokračuje: „Jako jeden z prvních hrál do těla, bodyčekoval. V Jaroměři přišpendlil k mantinelu jejich nejzkušenějšího útočníka. My koukali, co se to děje. Rána do mantinelu, tehdy tvrdý hokej teprve začínal.“

Hrál levého obránce. Nosil dres s číslem 6 na zádech. Postupně vystřídal vedle sebe v obraně Pepíka Hrušku, Jurku Ivanského a Pepíka Šece. Se Šecem nahrál Vašek Janák hodně zápasů.

Ono je vůbec obtížné se orientovat v rozvětvené rodině Janáků. Na Dolní Nové Vsi a v Bělohradě je Janáků jako Hujerů ve filmu Marečku, podejte mi pero! Proto si někdo Janáky různě odlišoval.

Jeden můj známý je dělil následovně: Honza Janák - liazka, Zdeněk Janák - IFA a Vašek Janák - obrana Janák - Šec. K Janákům si přiřadil nákladřáky a Vašek, to byla známá hokejová dvojice.

Ve Spartě Gut - Tikal, v Bělohradě Janák - Šec.

Často hlídal nejlepší borce soupeřů. V Jičíně hrála v 60. letech spartánská hvězda Hořejší, na Vaška Janáka si skoro ani necvrkl. Novopackého a bělohradského Mirka Ponera, co hrál za Teslu Dynamo Pardubice, bodyčekoval na modrý lajně. Poner na něho pak křičí: „Vašku, to jsi mi tady dělat nemusel!“

Že jablka nepadají daleko od stromu, platí i u jeho rodiny. Syn Miloš, rychlé, technické pravé fotbalové i hokejové křídlo. Ošklivý úraz ramene mu škrtil sportovní plány. Snad měl nabídku i do hokejových Pardubic... Vnuk Lukáš kopal za mladší dorost ligového Hradce Králové a teď obléká dres skorodivizního Nového Bydžova. Další vnuk Milda hraje centra ligového žákovského hokejového týmu Trutnov - Nová Paka.

Vašek se ženou Jarmilou, Šecovi a Blankovi. Nerozlučná trojice manželů, kteří se znali z hokeje a z Anenských lázní. Návštěvy u Janáků pokračují i přes Vaškovu zákeřnou nemoc. V úterý 30. ledna - den před smrtí, pohladí ruku Evě Šecové a jeho oči jakoby se loučily se známými i s hokejem.

Naklapal jsem tyhle řádky do počítače. Beru tenisovou výbavu a vyrazím hrát do nové, moderní haly v Bažantnici. Jdu nahoru naší Macharovkou k lázním. Po pravé ruce mám sokolák, bez mantinelů a ledu. Vidím však jasně šest sedm set diváků, bouřlivou atmosféru, osvětlené kluziště. Vašek Janák, levý obránce se šestkou na zádech, vyváží puk ze třetiny, zakládá útok.

Najednou mi není smutno, jako když jsem psal předešlé řádky, okolo mě nikdo není a tak si i lehounce zavolám:

Bělohrad jedem!

Šachový turnaj - Bělohradský pohár 2007

Tak máme právě za sebou 2. pokračování šachové minisérie v Lázních Bělohradě. Nejprve musím na tomto místě uvést „nemalé“ potíže při organizaci turnaje, jenž v tomto městě zatím naráží na nepochopení u místních firem. Je s podivem, že prozatím doposud úspěšně probíhající akci nechce nikdo výrazněji podpořit! Proto u srdce zahřeje velké gesto Petra Nálevky, který obsadil pěkné 2. místo a vzdal se půlky své odměny ve prospěch pořádání dalšího turnaje!!!

Jak jsem již podotkl, tak turnaj pomalu nabírá na počtu účastníků - sešlo se rovných 40 šachistů, neboť přijelo o 5 hráčů více než poprvé a i průměrný koeficient turnaje se lehce zvedl. Tentokrát to horký favorit (Jarda Záhorbanský od Staré Boleslavi) neměl zdaleka jednoduché a do posledního kola měl stále v patách domácího borce P. Nálevku. Třetí místo patří zcela zaslouženě mladé naději z Hořic. Kubovi Součkoví, a vůbec hořickým se zde dařilo, pro srovnání konečného umístění a nasazení: Souček +10 míst, Šafařík +10 míst, Kraus +10 míst a také pan Dousek +10 míst!!! To je neskutečné. Největším skokanem turnaje se stal Milan Borůvka z Jaroměře +19 míst...

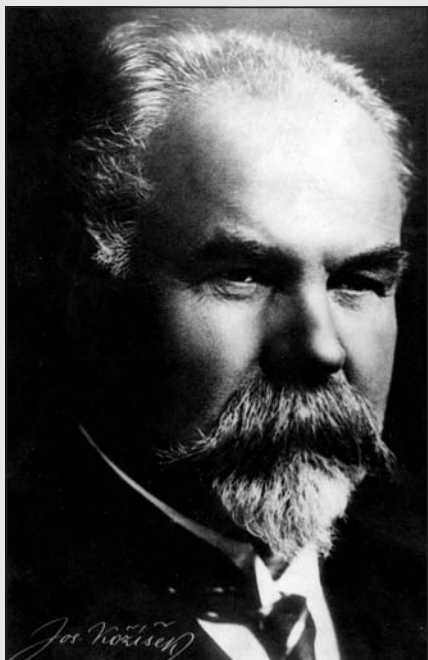
Přestože stále hledáme hlavního sponzora turnaje, je potřeba na tomto místě poděkovat panu starostovi města Lázní Bělohradu Ing. Pavlu Šubrovi za věnování věcných cen a Anenským slatinným lázním za preclíky, které nahradily původně zamýšlenou odměnu pro účastníky turnaje.

„Kluci pamatujte - čím větší přehled, tím vyšší příčka...“

NOVÁ TENISOVÁ HALA

Příběh sněhem zavátý

Stalo se to právě před devadesáti lety - v roce 1917. Již třetí rok trvala světová válka, která přinášela lidu četné útrapy a strádání. O potraviny byla nouze, na kukuřičný chléb se stály fronty, drahota rostla. Vše pokrokové bylo pronásledováno, protičeské perzekuce přibývaly.

Toho roku - 19. března, na svátek svatého Josefa, zrovna hustě chumelilo. A v té chumelenici zaťukal dopoledne na dveře bytu pana Ježka, starosty obce Horní Nová Ves, neznámý člověk. Byl to již starší pán a starostovi se ohlásil jako nově dosazený učitel na tamní školu, kam byl z úřední moci přeložen. V té době, kdy o různé provokatéry nebyla nouze, bylo třeba k přijetí neznámého člověka značné opatrnosti. Návštěvník se však choval ostýchavě a vzbuzoval spíše sympatie než nedůvěru. Pan starosta si prohlédl jeho doklady, pozval jej dále a poskytl mu ubytování. Přijal jej vřele, vždyť byl svátek svatého Josefa a přichozí se jmenoval také Josef.

Nový učitel, dosazený na školu do Horní Nové Vsi, se jmenoval **Josef Kožíšek**, v té době mu bylo již 56 let a byl to nejen kantor, ale také pedagogický spisovatel a básník. Byl autorem próz a básní pro mládež, zpracoval psychologicky svérázný postup počátečního čtení a psaní v čítance Poupata a spolu s J. Tůmou vydával čítanky pro národní školy. Nejmenší čtenáři se v Poupatech dovídali, že Ema má maso, radovali se, že máme masa plnou mísu, a vzápětí zajásali: *ó, my se máme!* K takovému jásní už později nebýval důvod.

Josef Kožíšek se narodil 6. července 1861 v Lužanech (okres Přeštice), vyšší reálné gymnázium vystudoval v Plzni, učitelský ústav v Písku a v roce 1895 se usídlil v Zapech u Brandýsa. Spolu s J. V. Sládkem a K. V. Raisem byl nejoblíbenějším autorem veršů pro děti. Když Kožíškův dobrý přítel a organizátor českého hnutí v Americe, Vojta Beneš (starší bratr presidenta Edvarda Beneše), psal o českých vlastencích, zmínil se o zásluhách Kožíškových o českou školu. Brožura se dostala do rukou pracovníků rakouského ministerstva a Kožíšek, jako podezřelý a nebezpečný člověk, byl po delší dobu střežen četníky. Když ti ničeho nezjistili, zemská školní rada navrhla jeho přeložení na Horní Novou Ves.

V rodině starosty Ježka našel nový, hřejivý domov. Žil skromně, nevystavoval se pozornosti, v obci byl pro svou milou povahu oblíben a jeho žáci na něj vzpomínali jako na laskavého učitele. Sám jsem se s Josefem Kožíškem seznámil již ve třech - nebo ve čtyřech? - letech. Nepoznal jsem ho sice osobně, ale prostřednictvím své maminky, když mě učila jeho básničku Polámal se mravenček - i když tehdy jsem ještě říkal, že se polámal brabeneček.

Jeho přátelé jej v Horní Nové Vsi navštěvovali, sešel se i s K. V. Raisem. Své rehabilitace se dočkal ještě před převratem, v květnu 1918. Z Horní Nové Vsi byl přeložen zpět do Zap. Horní Novou Ves si však natolik oblíbil, že se sem rád vracel, přijížděl sem i z dovolené. Po převratu byl povolán za ředitele literárního oddělení Státního nakladatelství. Zemřel 6. července 1933 v Úvalech.

*Seděla za vratky
slepička s kuřátký.
„Slepičko, matičko,
povídej pohádky.“*

*„Jednou byl, dětičky,
v poli klas pšeničky,“
Kuřátka: „Hihihí!“,
smějou se šelmíčky.*

Kuřátka

*„Byl jeden chlapeček,
zobat šel zrneček.“
Kuřátka: „Hihihí,
to snad byl vrabeček.“*

*„Letěli sokoli,
chytli ho na poli.“
Kuřátka honem se
pod křídla batolí!*

Jablíčko

Maminka slíbila dětem, že s ní půjdou do hájovny k babičce. Vítek se těšil, že tam dostanou med nebo ořechy. Ale Anička se starala:

„Co doneseme babičce?“

„Trochu ovoce,“ řekla maminka a přinesla z komory jablíčka, hrušky a švestky. Potom odešla, aby se připravila na cestu. U stolu zůstali Vítek, Anička a pes. Jeden z nich se díval na jablka a v duchu se rozhodl:

„Jedno si tajně vezmu. Ořech to na mne nepoví a maminka to nepozná.“

Po chvíli přišla maminka a zeptala se: „Kam se podělo červené jablíčko? Kdo je vzal?“

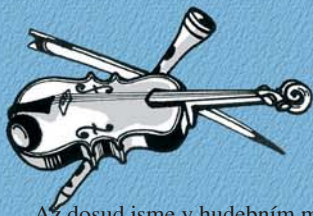
„Já ne,“ zapíral Vítek a červenal se.

„Já také ne,“ hájila se Anička. A dodala: „Pověz, Ořechu, kdo snědl babičce jablíčko?“

Ale Vítek hrozil na psa: „Ořechu, nepovídej!“

Ořech nepověděl. Ale maminka stejně poznala, kdo vzal jablíčko.

Uhádnete, podle čeho to mohla maminka poznat?

Malá galerie osobností

Až dosud jsme v hudebním medailonku psali o hudebnících, kteří se v našem městě zabývali převážně hudbou instrumentální, hráli v kapele, nebo kapelu přímo řídili. Dlouholetou dobrou tradici má však v Lázních Bělohradě i hudba vokální - sborový zpěv. Již K. V. Rais napsal v I. dílu své knihy „Ze vzpomínek“, že „mladí nadšenci založili o sv. Štěpáně r. 1863 zpěvácký spolek Vlastivoj...“ Jeho založení bylo odrazem velkého národního ruchu. Tento zpěvácký spolek, řízený kantorem a skladatelem Františkem Lopatářem se dokonce vypravil r. 1868 do Prahy, aby se zúčastnil slavnosti kladení základního kamene k Národnímu divadlu. Kdy skončila činnost tohoto spolku přesně nevíme.

29. ledna 1901 vzniká v Bělohradě zpěvácký spolek založený učitelem bělohradské školy Jordánem Stránským. Spolek se rozhodl požádat skladatele Jana Maláta, aby sbor mohl nést jeho jméno a ten dopisem ze dne 5. února 1901 vyjádřil svůj souhlas. Kdo to byl Jan Malát?

Jan Malát

český skladatel, významný pedagog a upravovatel lidových písní, častý host Lázní Bělohradu,

narozen 16. června 1843 ve Starém Bydžově.

Pocházel z typicky kantorsko-muzikantského rodu. Otec byl kantor a po matce měl předků kantorů celou řadu. Od mládí hrál na klavír, harmonium, varhany, na smyčcové i dechové nástroje a i on si zvolil učitelské povolání. Učitelský kurs a varhanickou školu vystudoval v Praze, své první učitelské místo nastoupil v Novém Bydžově, odkud po dvou letech, v únoru 1866, odchází jako definitivní učitel na hlavní školu do Hořic v Podkrkonoší.

Vzrušená doba projevů a písní vlasteneckých byla impulsem k tomu, že se začal zabývat skladatelskou činností. V tomto vlasteneckém duchu je komponována jeho první skladba Overtura z národních motivů, která byla později též hrána orchestrem Národního divadla. Na melodiku Malátových skladeb měla značný vliv česká lidová píseň, kterou dovedl mistrně upravovat. Tak vznikají dovedně upravené písně s klavírním doprovodem, jež tvoří sbírku Český národní poklad (700 písní, r. 1892).

V Hořicích bydlel Malát ve školní budově spolu s rodinou řídícího učitele Václava Petra, jehož dceru si po osmi letech mládeneckého života vzal za manželku. Po svatbě mladí manželé zůstali ještě dva roky v Hořicích, pak si ale Malát zažádal o přeložení do Prahy, do centra hudebního ruchu. Skladatelská činnost Malátova je rozsáhlá - vždyť jen lidových písní upravil přes tisíc, my si však připomeneme jeho blízký vztah k Bělohradu.

Malát býval v Bělohradě častým hostem a bělohradský zpěvácký spolek se stal v pořadí třetím sborem, který nesl jeho jméno. Na žádost spolku složil v roce 1907 slavnostní sbor Bělohradské zvony, který sboru věnoval. Malát přistupoval ke komponování sklady nejen s láskou, ale i s velkou odpovědností. Nechal si od ředitele kůru Aloise Macha zjistit ladění bělohradských

zvonů (bělohradský kostel míval dříve šest zvonů, které byly za 1. světové války sňaty a rozbity pro válečné účely) a o text skladby požádal K. V. Raise. Tak se v jedné skladbě spojili dva autoři, jejichž vztah k Bělohradu byl vřelý. Premiéra skladby byla v Rudolfinu v Praze, kde byla provedena pražským Hlaholem.

Malát miloval zdejší krajinu, rád se sem vracel a jako vášnivý houbař znal v hořických, bělohradských, mlázovických lesích i v Šárovcově Lhotě každé místo.

Podle vyprávění jeho dcery navštívil již ve starším věku jedenkrát cizinu, ale stačilo, aby po návratu vdechl do sebe na Dachovech lesní vzduch, prosycený vůní pryskyřice a blaženě povzdychl: „Tady je to přece na světě nejkrásnější!“ Na věčnou památku mu byl na Dachovech postaven pomník, dílo ak. Sochaře Karla Samohrda. Při jeho odhalení dne 22. května 1932 účinkoval též bělohradský zpěvácký spolek Malát.

Jan Malát zemřel 2. prosince 1915 v Praze na Smíchově.

